



TÜRKİYE DEMİR-ÇELİK VE DEMİR DIŞI METALLER SEKTÖRÜ STRATEJİ BELGESİ VE EYLEM PLANI

2012-2016

KISALTMALAR

AB	<i>Avrupa Birliği</i>
ABD	<i>Amerika Birleşik Devletleri</i>
Ar-Ge	<i>Araştırma Geliştirme</i>
BSTB	<i>Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı</i>
BOTAŞ	<i>Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi</i>
ÇEBİD	<i>Çelik Boru İmalatçıları Derneği</i>
DÇHD	<i>Demir-Çelik Haddeciler Derneği</i>
DÇÜD	<i>Türkiye Demir-Çelik Üreticileri Derneği</i>
EPDK	<i>Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu</i>
GSMH	<i>Gayri Safi Milli Hasıla</i>
GSYH	<i>Gayri Safi Yurtiçi Hasıla</i>
GTİP	<i>Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu</i>
HM	<i>Hazine Müsteşarlığı</i>
KOSGEB	<i>Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı</i>
KOBİ	<i>Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler</i>
OAİB	<i>Orta Anadolu İhracatçılar Birliği</i>
STK	<i>Sivil Toplum Kuruluşları</i>
TALSAD	<i>Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği</i>
TCDD	<i>Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları</i>
TOBB	<i>Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği</i>
TSE	<i>Türk Standartları Enstitüsü</i>
TİM	<i>Türkiye İhracatçılar Meclisi</i>
TÜDÖKSAD	<i>Türkiye Döküm Sanayicileri Derneği</i>
TÜBİTAK	<i>Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu</i>
TÜİK	<i>Türkiye İstatistik Kurumu</i>
TTGV	<i>Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı</i>

YÖNETİCİ ÖZETİ

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda yer verilen **“İstikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen, AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye”** vizyonu çerçevesinde, ülkemiz için gerekli olan adımlar kararlılıkla atılmaktadır.

Temel amacımız, ekonomik gelişme ve ilerleme sonucunda insanlarımızın refah ve mutluluğunun arttırılmasıdır. Bu amaca ulaşabilmek için, Türkiye'nin mevcut potansiyelinden daha etkin bir şekilde yararlanılarak; insanımızın girişimcilik kabiliyeti ile ekonomik hayatın her alanında kaliteli, verimli, sürdürülebilir, rekabetçi ve yenilikçi bir üretim yapısının oluşturulması gereklidir.

Demir- Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler de olduğu gibi ülkemizde de bu sürece katkı sağlayan önemli sektörlerdendir.

Ülkemizde, **Demir- Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü** Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren yapılan kamu yatırımları ile gelişmeye başlamış, geçtiğimiz yıllarda yapılan özelleştirmelerle birlikte ise sektörde kamu payı kalmamış, bugün geldiğimiz noktada ise gelişmiş ülke sektörleriyle rekabet edebilecek büyüklüğe ulaşmış bulunmaktadır.

Sanayimizin en büyük sektörlerinden olan **Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörünün** sürdürülebilir üretim yapısını ve rekabet üstünlüğünü güçlendirerek devam ettirmesi ülke sanayisinin geleceği için büyük önem taşımaktadır.

Bu nedenle, Bakanlığımızca; **Demir- Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü** ile ilgili sorunların belirlenmesi ve yeni çözüm yolları üretilmesi için **“Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesi”** oluşturulması süreci yürütülmüştür.

Uzun süreli, yoğun ve katılımcı bir süreç neticesinde, belge hazırlık çalışmaları tamamlanmış bulunmaktadır. Bu strateji, bir hükümet politikası olarak uygulamaya yansıtılacaktır.

Bu vesileyle, hazırlık çalışmalarında tüm emeği geçenlere ve bundan sonraki sürece katkı verecek herkese teşekkürlerimi sunarım.

Nihat ERGÜN

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

1. GİRİŞ

"Türk sanayisinin rekabet edebilirliğinin ve verimliliğinin yükseltilerek, dünya ihracatından daha fazla pay alan, ağırlıklı olarak yüksek katma değerli ve ileri teknoloji ürünlerin üretildiği, nitelikli işgücüne sahip ve aynı zamanda çevreye ve topluma duyarlı bir sanayi yapısına dönüşümünü hızlandırmak" temel amacıyla hazırlanan **"Türkiye Sanayi Strateji Belgesi"** 2011-2014 (AB Üyeliğine Doğru) **Yüksek Planlama Kurulu** kararı ile 27 Ocak 2011 tarihli mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bahse konu belge çerçevesinde, firmaların rekabet gücünü artıracak, kurumlar arasında koordinasyonu sağlayacak, işgücünün niteliğini yükseltecek, işletmelerin finansmana erişimini kolaylaştıracak, yenilikçilik kapasitelerini geliştirecek, girdi maliyetlerini düşürecek, çevreye duyarlılığı artıracak yatay politikalar uygulanacaktır. Sektörel politikalar kapsamında ise "bilgi ve teknoloji", "rekabet", "yasal düzenlemeler", "çevre ve enerji", "dış rekabet edebilirlik ve ticaret" ile "istihdam ve coğrafi boyut" alanlarında çalışmalar yapılarak sektörlerin rekabet güçlerinin artırılması hedeflenmektedir.

Türk sanayisinin önemli sektörleri arasında yer alan Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörünün yarattığı üretim değeri, önümüzdeki yıllarda ihracatındaki artış potansiyeli ve imalat sanayiye ara mal üretme niteliklerinden dolayı ülkemiz sektörel politika hedeflerinin gerçekleştirilmesinde büyük önem taşımaktadır. Sektör, demir-çelik ürünleri, çelik boruları, alüminyum ve bakır ürünleri ile metal döküm ürünlerini kapsamaktadır. Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü, 2010 yılında 17,9 milyar ABD doları, 2011 yılında ise 21,6 milyar ABD doları tutarında ihracat gerçekleştirmiştir.

Bu nedenle, Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörünün dış pazarda rekabetçiliğini artırmak üzere Bakanlığımızca; sektörün ilgili sorunlarının belirlenmesi ve çözüm yolları üretilmesi için **"Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesi"** oluşturulması çalışmaları yürütülmüştür.

2. STRATEJİK PLANIN ÖZETİ

Ekonomik ve siyasi anlamda sürekli bir değişim ve yeniden yapılanma süreci içinde olan, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörünün özel bir konumu vardır. Bir ülkenin, sanayi ve ekonomi alanlarında denge ve istikrara sahip olabilmesi, güçlü demir-çelik ve demir dışı metaller sanayinin varlığı ile mümkün olmaktadır. Sektörün üretim ve tüketim büyüklükleri sanayileşmenin temel göstergeleri arasında yer almakta olup, kişi başına tüketilen çelik, alüminyum ve bakır ürünleri miktarı ülkelerin gelişmişlik düzeyini belirleyen önemli bir göstergedir.

Türk Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü, hâlihazırda yaşanan küreselleşme sürecinde üretim, pazarlama, ihracat, ticaret alanlarında dünya ile entegrasyonunu büyük ölçüde tamamlamış bir sektördür. Sektör bu alanlardaki yeterliliğini gelişmiş ve gelişmekte olan pazarların tamamına yakınına yaptığı ihracat ile kanıtlamıştır. Sektör gayri safi yurtiçi hâsiladaki payı, imalat sanayi üretimindeki payı, ihracat, net döviz girdisi, istihdam, rekabet edebilirlik, yatırımlar, dışa açıklık ve makro ekonomik büyüklükler açısından ülkemizdeki en önemli beş sektörden biridir.

Belge içeriğinin oluşturulması ve gelinen her aşamada ilgili tarafların görüşlerinin alınması, oldukça açık ve şeffaf bir ortamda sürdürülmüştür.

Stratejinin hazırlanmasında, sektör temsilcileri, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve diğer katılımcı kişi ve kuruluşlardan oluşan paydaşlarla birlikte mevcut durum esas alınarak Durum Analizi yapılmış ve bu analizden yola çıkarak, sektörün öncelikli sorun alanları tespit edilmiştir.

Öncelikli sorun alanlarından hareketle, sektöre ilişkin vizyon ve genel amaç belirlenmiş; bu vizyona ve genel amaca yönelik, beş temel stratejik hedef tespit edilmiştir.

VİZYON

Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektöründe Yüksek Katma Değerli Ürünlerin Üretim Üssü Olmak

GENEL AMAÇ

Sektörün Rekabet Gücünün Artırılmasını ve Sürdürülebilirliğini Sağlamak

HEDEFLER

Hedef 1: Hukuki ve İdari Düzenlemeleri Yapmak

Hedef 2: Üretim Altyapısını Geliştirmek

Hedef 3: Dış Ticarete Aksayan Yönleri Gidermek

Hedef 4: İnsan Kaynaklarını Geliştirmek

Hedef 5: Ar-Ge Kapasitelerini Geliştirmek

Bu hedeflere ulaşmak için, stratejinin sahada uygulanmasını temin edecek 24 eylemden oluşan tedbirler setini içeren **eylem planı** oluşturulmuştur. Eylem Planı, belirlenen tedbirlere uygun olarak hangi eylemin, hangi zaman dilimi içerisinde, hangi kurumlarla işbirliği içerisinde uygulanacağını tanımlamaktadır.

Strateji ve eylem planının izlenmesi, değerlendirilmesi ve gerekli görüldüğü hallerde eylemlerin revize edilmesi Bakanlığımız koordinasyonunda oluşturulacak "Yönlendirme Kurulu" tarafından yapılacaktır.

3. SEKTÖRÜN MEVCUT DURUMU

3.1. Dünyadaki Mevcut Durum

3.1.1. Demir-Çelik Sektörünün Dünyadaki Durumu

Dünya ham çelik üretimi, 2000 yılından sonra dünya ekonomisindeki istikrarlı büyümeye ve artan talebe bağlı olarak hızlı bir büyüme sürecine girmiştir. 2000 yılında 847 milyon ton olarak gerçekleşen dünya ham çelik üretimi, 2009 yılında 1 milyar 236 milyon ton seviyesine ulaşmıştır. Küresel ekonomik kriz sonucu düşen talep nedeniyle, 2008 ve 2009 yıllarında azalan dünya çelik üretimi, 2010 yılında yeniden yükseliş eğilimine girmiş ve %15.7 gibi yüksek bir oranda artarak, 1 milyar 430 milyon ton seviyesine ulaşmıştır.

2011 yılında ise, dünya çelik sektöründeki büyüme, kriz kayıplarının telafi edildiği 2010 yılına kıyasla önemli ölçüde yavaşlayarak, %6.8 seviyesinde kalmış ve dünya çelik üretimi 1 milyar 527 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Bu büyümede, geçtiğimiz yıllardan farklı olarak, Çin etkisinin azalma eğilimini sürdürdüğü gözlenmiştir. 2000'li yıllarda sistemli bir şekilde % 20 civarında büyüyen Çin'in çelik üretimindeki artışı, son iki yıl içerisinde %9-10 bandına oturmıştır. 2011 yılında, büyük çelik üreticisi ülkeler arasında yer alan Japonya ve İspanya'nın üretimi gerilerken, ABD, Hindistan, Rusya, Almanya, Ukrayna, Brezilya ve Fransa'nın üretimindeki artış, dünya ortalamasının altında kalmıştır. Dünya çelik üretimindeki büyümenin, 2010 yılına kıyasla, %15.7'den, %6.8'e gerilediği 2011 yılında, Türk çelik sektörü, 2 puanlık artışla, % 17 oranında büyümeyi başarmıştır. Ekonomisindeki büyümenin iki misli civarındaki bu büyüme oranı ile Türkiye, 2011 yılında, dünyanın en büyük 30 çelik üreticisi arasında, üretimini en hızlı arttıran ülke olmuştur.

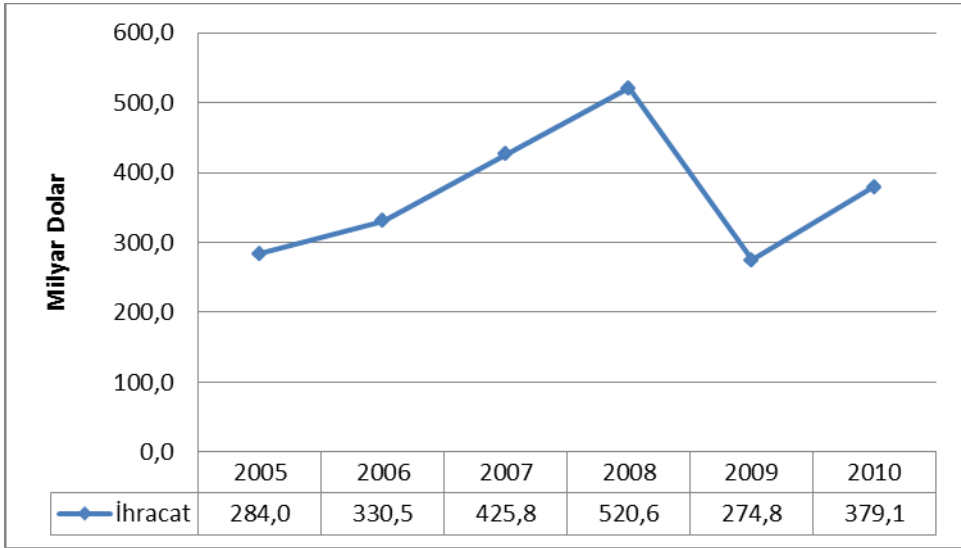
Tablo 1: Dünya Ham Çelik Üretimi (İlk 10 ülke) (Milyon ton)

	2000	Pay (%) 2000	2008	2009	2010	2011	Sıra 2011	Pay (%) 2011	(%) Değişim 11/10
Çin	127,2	15,0	512,3	577,1	638,7	695,5	1	45,5	8,9
Japonya	106,4	12,6	118,7	87,5	110,0	107,6	2	7,0	-2,2
ABD	101,8	12,0	91,4	58,2	80,5	86,4	3	5,7	7,3
Hindistan	26,9	3,2	57,8	63,5	68,3	72,2	4	4,7	5,7
Rusya	59,1	7,0	68,5	60,0	66,9	68,7	5	4,5	2,7
Güney Kore	43,1	5,1	53,6	48,6	58,9	68,5	6	4,5	16,3
F.Almanya	46,4	5,5	45,8	32,7	43,8	44,3	7	2,9	1,1
Ukrayna	31,4	3,7	37,3	29,9	33,4	35,3	8	2,3	5,7
Brezilya	27,9	3,3	33,7	26,5	32,9	35,2	9	2,3	7,0
Türkiye	14,3	1,7	26,8	25,3	29,1	34,1	10	2,2	17,2
Diğerleri	262,6	31,0	295,2	226,6	267,7	279,5		18,3	4,4
Toplam	847,1	100,0	1.341,1	1.235,9	1.430,2	1.527,3		100,0	6,8

2000 yılında 127 milyon ton seviyesinde bulunan Çin'in ham çelik üretimi, % 295 oranında artışla, 2008 yılında 512 milyon ton seviyesine ulaşmış ve Çin'in üretimindeki yüksek oranlı artış, tüm dünyada demir çelik ticaretindeki dengeleri değiştirmiştir. 2011 yılına gelindiğinde Çin yine en fazla üretimi yapan ülke olmuş, 695,5 milyon tonla dünya ham çelik üretiminin % 45.5' ini gerçekleştirmiştir.

Üretimindeki artışla birlikte, Çin Halk Cumhuriyeti, dünyanın en büyük net ithalatçısı konumundan, dünyanın en büyük net ihracatçısı konumuna gelmiştir. Dünya demir çelik ihracatı, yıllar içinde aşağıdaki grafikte görülen seyri izlemiştir. 2005 yılından 2008 yılına kadar seyreden artışla, 2008 yılında yakalanan 520,6 milyar ABD dolarlık ihracat; 2009 yılında küresel krizin etkisiyle, 274,8 milyar ABD doları seviyesine düşmüştür. 2010 yılında toparlanmaya başlayan dünya demir-çelik ihracatı, 379,1 milyar dolar seviyelerine ulaşmıştır.

Grafik 1: Dünya Demir-Çelik Sektörü İhracatı (Milyar ABD Doları)

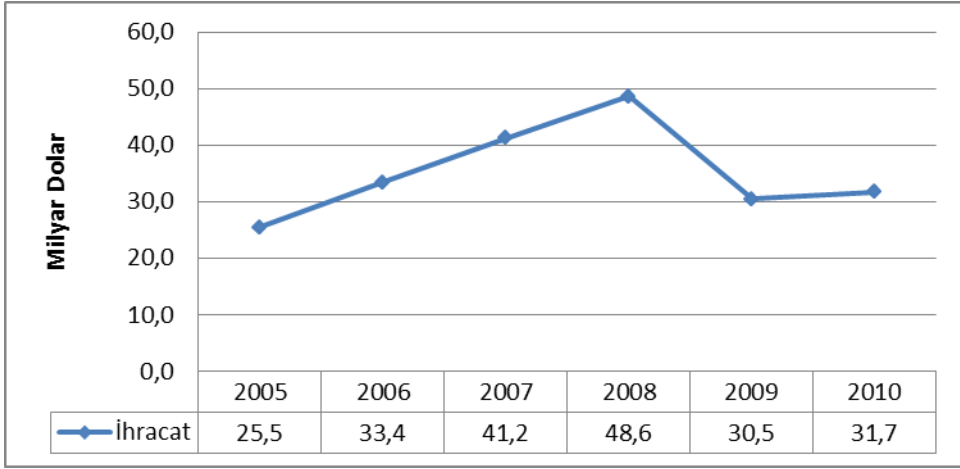


Kaynak: Trade Map, GTİP 72

3.1.2. Çelik Boru Sektörünün Dünyadaki Durumu

İnşaat, kimya, enerji ve diğer endüstri alanlarında geniş bir kullanımı olan çelik boru sektörü, oluşan belirsiz ekonomik koşullarda bile değişen büyüme oranlarıyla gelişimini sürdürmüştür. Küresel ekonomik büyüklüğü 27 milyar ABD dolara ulaşan çelik boru sektöründe önde gelen ithalatçı ülkeler arasında, Amerika Birleşik Devletleri, Batı Avrupa, Avustralya ve Japonya bulunmaktadır. Hindistan en büyük çelik boru ihracatçısı olup, onu sırasıyla Endonezya, Malezya ve Tayland takip etmektedir. 2008 yılında 48,6 milyar ABD doları olan dünya çelik boru ihracatı, küresel krizin etkisiyle, 2009 yılında 30,5 milyar ABD doları seviyesine gerilemiştir. 2010 yılında ise, genel seviyesini koruyarak, 31,7 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2: Dünya Çelik Boru İhracatı (Milyar ABD Doları)



Kaynak: Trade Map, GTİP 7303, 7306, 7307

3.1.3. Döküm Sektörünün Dünyadaki Durumu

Döküm ürünleri; imalat sanayinin önemli bir ara malı olmakla beraber, uçak ve otomobil gibi ürünlerin önemli parçalarından, ev uygulamalarına ve cerrahi ekipman üretimine kadar küresel ekonominin ve hayatımızın her alanında kullanılmaktadır.

Gelişen teknoloji ve değişen ihtiyaçlar doğrultusunda dünya döküm fabrikalarının ürettiği malzemeler de yıllar itibarıyla değişimler geçirmiştir. Pik döküm ve özel alaşımlılar haricindeki çelik döküm ürünleri pazar paylarını kaybetmekte ve pazardaki paylarının önemli bir bölümünü sfero döküm ürünlerine bırakmaktadırlar. Temper döküm kullanımı, sürekli bir şekilde azalmakta ve bu döküm şeklinin, kısa bir gelecekte spesifik fittings uygulamalarından başka pazarının kalmayacağı değerlendirilmektedir. Gelişen teknolojiler ve değişen koşullarla alüminyum, magnezyum, plastik ve kompozit malzemeler gibi yeni malzemelerin kullanımları artmaktadır.

Çin, ABD, Hindistan döküm sektöründe dünyanın önde gelen üreticileri arasında yer almakta olup, 2008 yılında dünya toplam üretimi 93,4 milyon tona ulaşmıştır. Avrupa Döküm Birliği ve Çin Döküm Birliği verilerine göre, 2009 yılında Avrupa ülkeleri toplamda 11,7 milyon tonluk döküm yaparken, Çin 35,5 milyon tonluk döküm yaparak dünya üretiminin 3'te 1'ini gerçekleştirmiştir. İlk on ülke üretimi toplamı 2009 yılında 70,5 milyon tona ulaşarak, dünya üretiminin % 88'ini (80,3 milyon ton) oluşturmuştur.

AB ve diğer batı ülkeleri döküm sektörünün zorluğu, katma değerinin düşüklüğü, emeğe dayalı olması nedeniyle, bu sektörde yeni yatırımlar yapmayıp ihtiyaçlarını Doğu Avrupa, Türkiye, Çin, Hindistan gibi ülkelere temin etme yoluna gitmektedirler. Hammadde fiyatlarındaki dalgalanmalar, enerji fiyatlarının yüksekliği, Çin, Hindistan ve Doğu Avrupa ülkeleri ile yaşanan rekabet, sektördeki büyümeyi etkileyebilecek faktörler olarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 2: 2009 Yılı Dünya Döküm Üreticileri (İlk 10 Ülke) (Milyon ton)

	Pik	Sfero	Çelik	Demir dışı	Toplam
Çin	17	8,7	4,8	4,2	34,7
Hindistan	5,0	0,8	0,9	0,6	7,3
ABD	0,4	2,6	0,7	1,7	5,4
Japonya	1,7	1,4	0,2	1,1	4,4
Rusya	1,7	1,2	0,7	0,5	4,1
Almanya	1,8	1,2	0,2	0,7	3,9
Brezilya	1,9		1,2	0,2	3,3
Fransa	0,6	0,9	0,6	0,3	2,4
G. Kore	1,0	0,6	0,2	0,3	2,1
İtalya	0,6	0,4	0,1	0,7	1,8
Türkiye (12)	0,5	0,4	0,1	0,1	1,1

Kaynak: TÜDOKSAD

3.1.4. Alüminyum Sektörünün Dünyadaki Durumu

Dünyadaki üretim değerlerinde Avrupa, Kuzey Amerika ve Körfez bölgesi en fazla üretim yapan bölgeler olmuştur (*IAI istatistikleri*). Yıllara göre dünyada görülen üretim miktarı aşağıdaki tablodaki gibi seyretmektedir. 2011 yılında dünyada, 25,6 milyon ton birincil alüminyum üretilmiştir. 2010 yılında bir ton birincil alüminyum üretimi için 15,496 kilowatt saat elektrik enerjisi kullanmıştır.

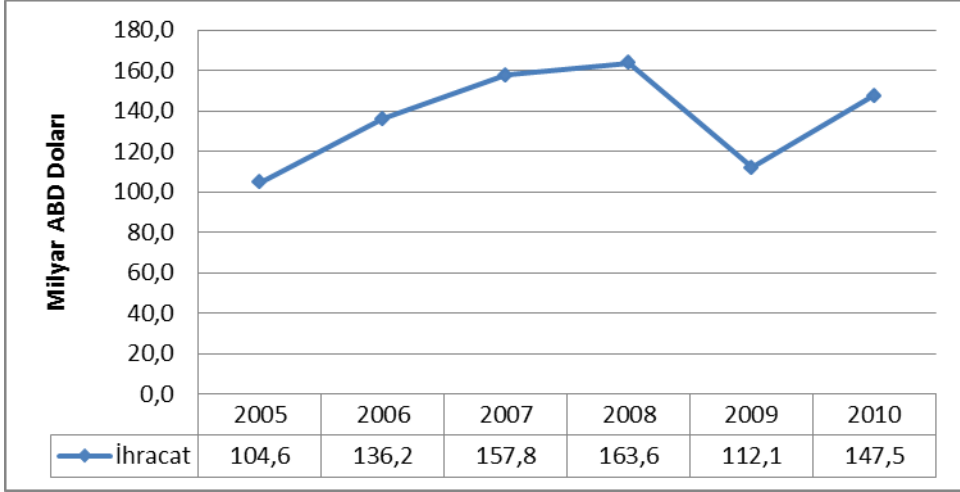
Tablo 3 : Dünya Birincil Alüminyum Üretimi (Milyon ton)

2005	23,5
2006	23,9
2007	24,8
2008	25,6
2009	23,4
2010	24,3
2011	25,6

Kaynak: IAI istatistikleri

Avrupa üretimi, dünya üretiminin % 19'unu oluşturmasına rağmen AB ülkeleri çevresel sorunlar nedeniyle birincil alüminyum üretiminden çekilmeye başlamışlardır. Dünyada imalat sanayinde alüminyum tüketimi en fazla ulaşım sektöründe, bunu takiben ise ambalaj, inşaat, makine, elektrik alanlarında yapılmaktadır. Dünyada alüminyumun üretimi ve tüketimindeki artış devam ederken, en fazla tüketim Çin tarafından gerçekleştirilmektedir.

Grafik 3: Dünya Alüminyum İhracatı (Milyar ABD Doları)



Kaynak: Trade Map, GTİP 76

Sektörde ihracata yönelik çalışan üreticiler çoğunlukla Avrupa, Asya ve Türk Cumhuriyetleri pazarlarına mal göndermektedirler. En fazla ihracat yapılan ülkeler, alüminyum alt gruplarına göre farklılık göstermekle birlikte, Almanya, İtalya, Rusya, Fransa, İngiltere ve Bulgaristan'dır. Sektörün 2010 yılı toplam ihracatı 147,5 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

3.1.5. Bakır Sektörünün Dünyadaki Durumu

Dünya bakır sektörünün gelişim trendi, gerek üretim ve gerekse tüketim olarak Maden, İzabe ve Rafinasyon tesisleri bazında ele incelenmektedir. Tıpkı Demir Çelik sektöründe ham çelik esas alındığı gibi, bu incelemede de temel gösterge olarak, rafine bakır esas alınmaktadır. Önde gelen bakır üreticileri arasında, Çin, ABD, Japonya ve Avrupa Birliği ülkeleri gibi ülkeler yer almaktadır. Sektörde önde gelen ülkelere biri olan Çin, bakır üretiminde, rakiplerinin aksine sürekli artış göstermektedir. 2009 yılında dünyada 15,87 milyon tonluk bakır üretimi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4: Dünya Rafine Bakır Üretimi (Milyon ton)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
Afrika	0,67	0,74	0,82	0,96	1,18	0,75
Amerika	8,80	8,89	9,26	9,16	8,96	5,06
Asya	2,78	2,76	2,81	2,84	3,20	1,87
Avrupa	1,53	1,55	1,54	1,52	1,50	0,89
Okyanusya	1,11	1,05	1,04	1,04	1,02	0,56
DÜNYA	14,90	15,00	15,47	15,50	15,87	9,05

Kaynak: ICSG

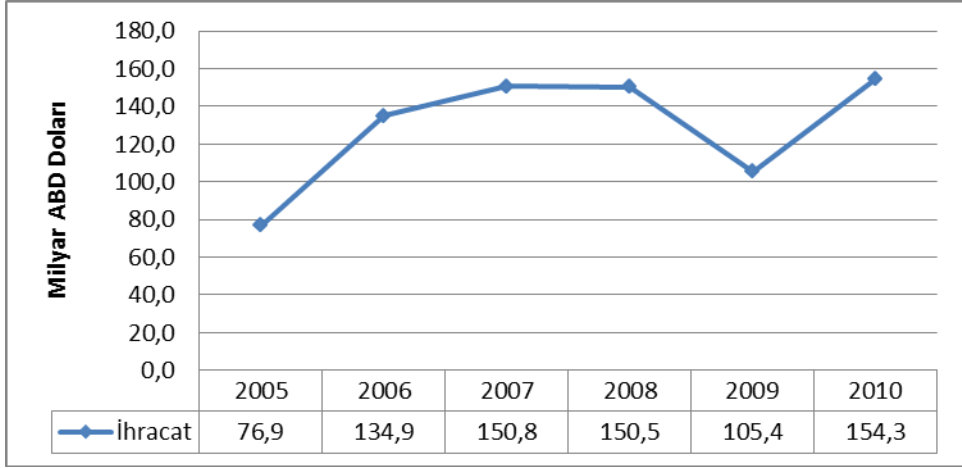
*2010 yılı verileri Temmuz ayına kadar geçerlidir.

Dünya bakır sektörü sürekli bir artış trendi sergilemektedir. Entegrasyon ve pazar etkinliği açısından, dünya bakır '**hammadde/ara ürünler sektörü**' sıralamasında ön sıralarda yer alan ülkeler arasında, sadece doğal bakır maden kaynaklarına sahip olan ülkeler değil, aynı

zamanda, Japonya ve Almanya gibi teknolojik kalkınmışlık düzeyi yüksek olan ülkeler de yer almaktadır.

Bakır sektörünün dış ticaretine bakıldığında, 2005 yılından 2009 yılına kadar artan bir ivme izlemiş, 2009 yılında düşme göstererek 105,4 milyar ABD dolara gerilemiştir. 2010 yılında ise, iyileşen ekonomik koşullarla beraber eski seviyelere ulaşarak, 154,3 milyar ABD doları dünya ihracatı gerçekleştirilmiştir. Bakır ihracatında önde gelen ülkeler arasında Çin, Almanya, ABD ve İtalya bulunmaktadır.

Grafik 4: Dünya Bakır İhracatı (Milyar ABD Doları)



Kaynak: Trade Map, GTİP 74

3.2. Türkiye'deki Mevcut Durum

3.2.1. Demir-Çelik Sektörünün Türkiye'deki Durumu

Üretim

Türk demir-çelik sektörü, son 8 yıl içerisinde % 87 oranında büyüme kaydederek, Çin'den sonra üretimini en fazla arttıran ülke konumunu elde etmiş ve Çin hariç toplam dünya üretimindeki büyümenin 8 misli daha yüksek bir performans sergilemiştir.

2008 yılının ilk yarısında, uluslararası piyasalardaki güçlü talep sayesinde, üretim ve ihracat açısından iyi bir dönem geçiren demir-çelik sektörü, petrol ve emtia fiyatlarındaki düşüşe paralel olarak, Ağustos ayından itibaren daralma eğilimi içerisine girmiş ve 2009 yılında yaşanan küresel krizden etkilenmiştir. Dünya ham çelik üretiminin % 7,8; Çin hariç dünya ham çelik üretiminin % 20,5 oranında gerilediği 2009 yılında, Türkiye'nin üretimi % 5,6 oranında gerilemiş ve bu yönüyle Türkiye, dünyanın en büyük 10 çelik üreticisi arasında, Çin ve Hindistan'ın ardından en iyi performansı gösteren 3. ülke olmuştur. 2011 yılında ekonomik krizin büyük oranda aşılmasına başlanmasıyla yıllık üretim miktarı 34,1 milyon tonu bulmuştur. Türkiye, dünyanın en büyük 10 çelik üreticisi arasında, en fazla üretim artışı gerçekleştiren ülke konumundadır.

Tablo 5: Türkiye Ham Çelik Üretimi (Milyon ton)

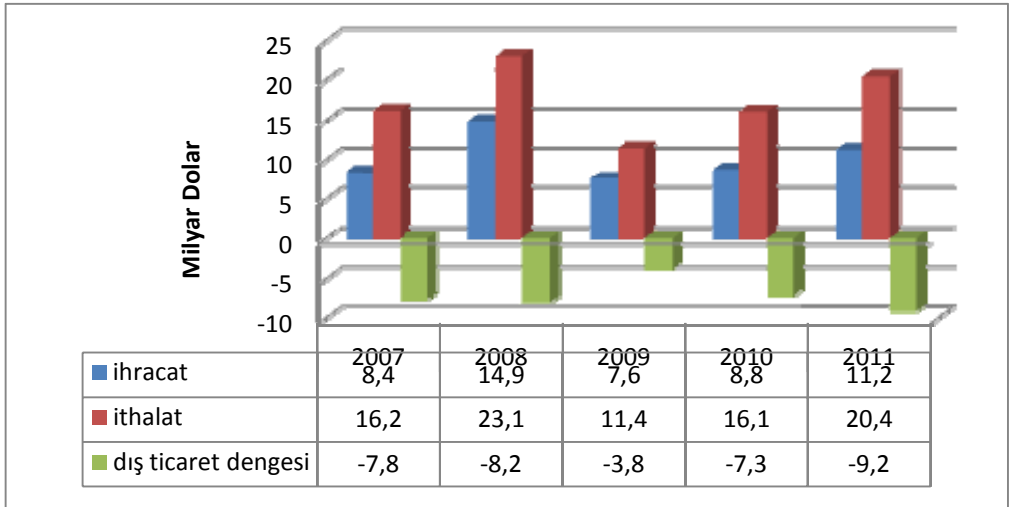
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Değişim (05-11)
20,9	23,3	25,7	26,8	25,3	29,1	34,1	63 %

Kaynak: Dünya Çelik Birliği İstatistikleri

2011 yılındaki 34,1 milyon tonluk ham çelik üretiminin 24,4 milyon tonu (% 71,6'sı), uzun ürünlerin yarı mamulü olan kütüklere, 9,7 milyon tonu (% 28,4) yassı ürünlerin yarı mamul konumundaki slaba yönelik olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında elde edilen toplam 5,64 milyon tonluk nihai ürün üretim artışının %57'si uzun ürünlerde, %43'ü yassı ürünlerde gerçekleşmiştir. Çelik sektörü, uzun ürünlerde Türkiye tüketiminin iki katından daha fazla üretim yaparken, katma değeri yüksek olan yassı ve vasıflı çelik ürünlerinde, tüketiminin sırasıyla % 44 ve % 32'sini üretebilmiştir. Bu nedenle, sektör uzun ürünlerde net ihracatçı iken, yassı ürünlerde yeterli kapasiteye sahip olmasına rağmen üçüncü ülkelerden yapılan kalitesiz ve düşük fiyatlı ithalat baskısının üretimi sınırlandırması, vasıflı ürünlerde ise, kapasitenin yeterli seviyede bulunmaması nedeniyle net ithalatçı konumundadır.

Dış Ticaret

2008 yılında gerçekleşen çelik fiyatlarındaki yüksek oranlı artışlar nedeniyle, 14,9 milyar dolara kadar çıkan sektörün ihracatı, 2009 yılında fiyatların hızla düşmesiyle, 7,6 milyar dolara kadar gerilemiştir. Sonraki yıllarda ise, üretimdeki artışa paralel olarak, ihracat da kademeli bir şekilde yükselmeye devam etmiştir.

Grafik 5: Türkiye Demir-Çelik Sektörü Dış Ticareti (Milyar ABD Doları)

Kaynak: Trade Map, GTİP 72 (demir ve çelik)

Ancak ürün grupları bazında, sektörün yassı, vasıflı ve paslanmaz çelik ürünlerinde net ithalatçı olduğu gözlenmektedir. Türk çelik sektörü, 2011 yılında 22,9 milyon ton uzun ürün üretmiş, buna karşılık tüketim 13,7 milyon ton seviyesine yükselmiştir. Yassı ürünlerde ise, 15 milyon tonun üzerinde üretim kapasitesine sahip olunmasına rağmen, yalnızca 9,08 milyon ton yassı ürün üretilebilirken, 13,2 milyon ton seviyesinde gerçekleşen tüketim için 6,4

milyon ton ithalat gerçekleştirilmiştir. İthalat baskısının hafiflememesi, yassı ürünlerde kapasite fazlalığının oluşmasına ve sektörün milyarlarca dolar yatırımla oluşturduğu yassı ürün üretim kapasitelerinin atıl kalmasına neden olmaktadır. 2011 yılında, sektörün toplam çelik ürünleri ihracatı 10,9 milyar dolar, ithalatı ise 9,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Yassı ürün ihracatı, 1,18 milyar dolardan, 1,94 milyar dolara ulaşarak, değer bazında %65 artış sergilemiştir. Aynı yıl yassı ürün ithalatı 5,7 milyar dolardan 6,4 milyar dolara ulaşmıştır.

2011 yılında en fazla ihracatımız Orta Doğu ülkeleri, AB ülkeleri ve Kuzey Afrika'ya yapılmıştır. 2011 yılında, sektör *girdiler* de dâhil olmak üzere, toplam olarak 25 milyar dolarlık ithalat ve 17 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. (Söz konusu değerler, Demir ve çelik ürünleri, Demir veya çelikten eşya, Demir cevherleri ve konsantreleri, Koklaşabilir Taş Kömürü, Dingil, tekerlek vb. aksam-parçalarından oluşturmaktadır. Sektör ithalatının 9,7 milyar dolarını ise hurdalar oluşturmaktadır.)

Türkiye'deki yassı çelik ürünleri üretim açığının kapatılmasını teminen; İSDEMİR üretiminin uzun üründen yassı ürüne dönüştürülmesi projesinin yanında, Tosçelik, Çolakoğlu ve MMK Metalurji de yassı ürün üretimine başlamıştır. Bu sayede; sektörde uzun yıllardır altı çizilen, uzun-yassı ürün üretim dengesizliğinin çözüme ulaştırılması konusunda son yıllarda önemli gelişmeler yaşanmış ve sektör, yurtiçi tüketimin üzerinde bir üretim kapasitesine ulaşmıştır. 2011 yılı itibarıyla, toplam yurtiçi yassı çelik tüketimini karşılayabilecek seviyeye gelen Türkiye'nin yassı ürün üretim kapasitesi, devam eden ithalat baskısı nedeniyle etkin bir şekilde kullanılamamıştır. 2012 yılı itibarıyla yıllık 16 milyon ton seviyesine ulaşan sektörün yassı çelik üretim kapasitesinin, 2015 yılına kadar 20 milyon ton seviyesine ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Özellikle devlet destekli üretim yapan Rus ve Ukraynalı üreticilerden yapılan ithalatın yerli üreticiler üzerinde yarattığı baskının hafiflemesi halinde, halen bir kısmı elverişsiz piyasa koşulları nedeniyle askıya alınmış bulunan yassı ürün yatırımlarının planlandığı şekilde tamamlanabileceği ve yerli üretimin iç talebi karşılamakla birlikte, yassı ürünlerde de net ihracatçı konumuna ulaşarak, Türkiye'nin dış ticaret ve ödemeler dengesi açığının kapatılmasına katkı sağlanabileceği değerlendirilmektedir.

Vasıflı çelik ürünleri grubunda ise üretim tüketimin altında seyretmeye devam etmektedir. Ülkemizin vasıflı çelik üretimi 395 bin ton seviyesinde kalırken, tüketimi yaklaşık olarak 3 misli gibi daha yüksek bir seviyede gerçekleşmiş ve vasıflı çelik ürünlerinde 840 bin ton net ithalat yapılmıştır.

Türk demir-çelik sektörü Rusya, Ukrayna, Çin gibi rakip ülkelerdeki üreticiler karşısında sahip olduğu yüksek maliyetlerle birlikte, bu ülkelerdeki üreticilerin yararlandığı doğrudan ve dolaylı devlet yardımları neticesinde oluşan dezavantajlı konumunu, ürettiği ürünlerin kalitesi ve kalite imajı sayesinde dengeleyebilmektedir. Türk çelik sektörünün en büyük ihrac pazarı konumunda bulunan Orta Doğu bölgesinde, kamu finansmanlı büyük inşaat ve altyapı projelerinde, rakip ülkelerin fiyatlarına kıyasla yüksek olmasına rağmen, kalitesinden dolayı Türk çeliği tercih edilmektedir.

3.2.2. Çelik Boru Sektörünün Türkiye'deki Durumu

Üretim

1999 yılında yaşanan deprem sonucunda sekteye uğrayan inşaat sektörünün 2004 ve 2005 yıllarında canlanması ile birlikte çelik boru sektörü ciddi bir ivme kazanmıştır. Türk çelik boru sektörü, 2010 yılında 3,4 milyon tona ulaşan üretimiyle İtalya'dan sonra Avrupa'daki en büyük üretici ülke konumundadır. Bu miktar 2011 yılında 3,76 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Toplam kapasite açısından, sektör önümüzdeki on yıla cevap verecek düzeydedir. Türkiye, çelik boru üretiminin yaklaşık % 55'ini iç pazarda tüketmekte, % 45'ini ise ihraç etmektedir. Türk çelik boru üreticileri; Afrika, Avrupa ve Amerika'ya uzanan birçok ülkeye petrol, doğalgaz ve su hatlarında kullanılan çelik boruları ihraç etmekte ve bu ülkelerde boru hattı döşeme uygulamalarını gerçekleştirmektedir.

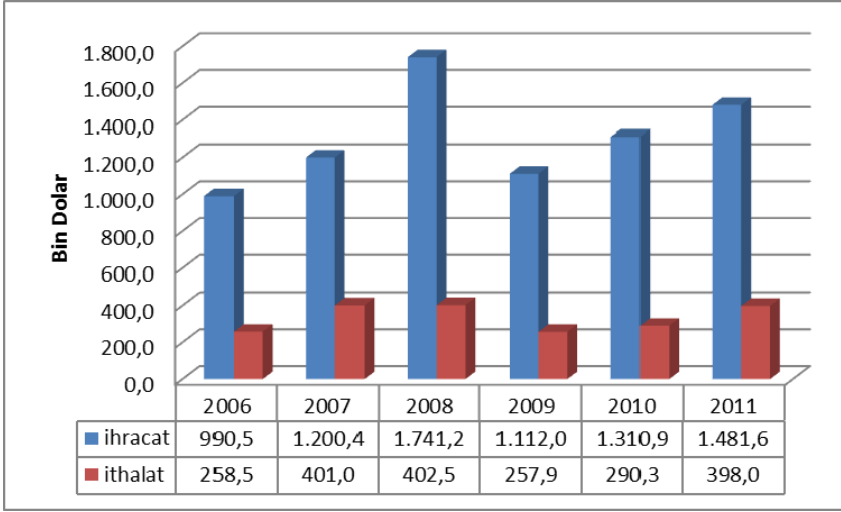
Demir-çelik boru sektöründe, maliyetleri etkileyen en önemli unsur hammadde fiyatlarıdır. Sektörün en önemli hammaddesi rulo saclardır. Bu nedenle, çelik boru sektörü demir-çelik endüstrisi için büyük öneme sahiptir. Çelik boru üreticileri ile yassı mamul üreten tesisler arasında karşılıklı bağımlılık vardır. Bu doğrultuda, yassı mamul üretim tesislerinin; ihracat politikaları, fiyat politikaları, üretim programları, üretilen ham maddelerin kaliteleri ve bulunabilirliği, ithalat kotaları, her iki tarafı da ilgilendiren ortak konulardır.

Batı ülkeleri ile karşılaştırıldığında, ülkemizde kişi başına düşen demir-çelik ve çelik boru tüketimi, gelişmiş ülkelerde kişi başına düşen tüketim miktarlarının altındadır. Bu nedenle iç piyasa talebinin orta ve uzun vadede yüksek seyretmesi beklenmektedir. Ülkemizde çelik boru talebi, tüm dünyada olduğu gibi, ülke ekonomisinin genel durumuna, altyapı yatırımlarına, nüfus artışına paralel konut ihtiyacına ve genel olarak inşaat sektörünün seyrine doğrudan bağlıdır.

Dış Ticaret

AB ile olan entegrasyon sürecinde sanayi açısından yaşanan hızlanma ve Gümrük Birliği'nin etkisi ile sektörün üretim kalitesi artmış, Afrika'ya, AB ülkelerine ve ABD'ye ihracat yapılmaya başlanmıştır. İthal hammaddede gümrük vergilerinin çok yüksek olmasına karşın nihai ürün ithalatında vergi olmaması üreticileri olumsuz yönde etkilemektedir.

Grafik 6:Türkiye Çelik Boru Dış Ticareti (Bin ABD Doları)



Kaynak: Trade Map, GTİP 7303, 7306, 7307

Yıllık boru ihracatının % 60'ını AB ülkeleri oluşturmaktadır. Bu performansı ile Türkiye ve Türk çelik boru üreticileri Avrupa'da kabul görür markalar haline gelmiş ve diğer üçüncü ülke ihracatçılarına karşı önemli bir rekabet üstünlüğü yakalamıştır. Bugün AB ülkeleri, gerçekleştirdikleri toplam çelik boru ithalatının % 25'ini Türkiye'den yapmaktadır.

Türkiye'nin diğer önemli ihracat pazarları arasında ABD, Kanada, Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkeleri yer almaktadır. 2011 yılında Türkiye toplam çelik boru ihracatı 1,481 milyar ABD dolar, ithalatı ise 398,0 milyon ABD dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin dikişli boru sektöründe ihtiyacı karşılayacak yeterli üretim kapasitesi mevcut olmasına rağmen bazı boru çeşitleri ithalat ile temin edilmektedir. Sektörde yerli dikişsiz boru üreten firma sayısının tek olması sebebiyle, dikişsiz borular önemli oranda ithalat yoluyla tedarik edilmektedir. Türkiye'nin boru ithalatı içindeki en önemli payı AB ülkeleri almaktadır.

3.2.3. Döküm Sektörünün Türkiye'deki Durumu

Üretim

Türk döküm sektörünün gerek Avrupa'da, gerekse dünyada önemli bir yeri vardır. Türkiye, Avrupa Döküm Birliği verilerine göre 2010 yılında toplam 1,3 milyon tonluk döküm üretimi ile toplam döküm üretimi açısından Avrupa'da 4'üncü sırada yer almaktadır.

Döküm teknolojisi metalleri işlemek ve şekillendirmek konusunda yüzyıllardır kullanılagelen, en önemli endüstriyel dallardan birisidir. Türkiye'de döküm sektörü ve zanaatı tarihsel geçmişi ile beraber sanayileşme döneminde de önemli özel teşebbüs yatırımları ile gelişme göstermiştir. Türk döküm sektöründe yer alan 1.200 civarında kuruluş, 2010 yılında 2,93 milyar ABD dolar kıymetinde 1,3 milyon ton üretim yapmış ve 30.500 kişiye istihdam yaratmıştır.

Döküm sektörü temel metalurjik özelliklerine göre pik/sfero/temper; çelik; bakır alaşımları ve alüminyum alaşımları dökümü olmak üzere dört grupta incelenebilir.

Türkiye'deki değişik yapıdaki döküm işletmelerinin birçoğu 2008 yılında % 92 kapasite kullanım oranı ile çalışmıştır. Sektörde çok hızlı gelişen talep ve hızlı büyüme karşısında, nitelikli eleman temininde büyük sorunlarla karşılaşmaktadır.

Tablo 6: Türkiye Metal Döküm Üretimi (Bin ton)

Yıllar	Pik	Sfero	Temper	Çelik	Demir Dışı	Toplam	Değer (Milyar Avro)
2000	690	130	7	98	40	965	1,1
2001	615	132	8	107	44	906	1,2
2002	620	139	8	110	45	922	1,2
2003	592	187	6	112	58	955	1,3
2004	470	308	6	121	72	982	1,4
2005	567	327	7	125	96	1.121	1,6
2006	586	368	7	132	117	1.209	1,9
2007	623	394	7	144	149	1.316	2,0
2008	565	400	5	140	150	1.260	2,2
2009	456	352	2	98	123	1.030	1,7
2010	591	423	5	124	149	1.291	2,1

Kaynak: TÜDOKSAD

Döküm, diğer üretim metotlarına göre üstünlükleri ve gelişen modern teknolojiler ile hem dünyada hem de Türkiye'de uzun yıllar önemini koruyacaktır. Her yıl artan dünya üretim rakamları da bunun kanıtıdır. Döküm ürünleri ağırlık/kıymet oranı düşük ürünler olduğundan navlun bedeli, ürünün dış ticaretinde önemli bir maliyet kalemini oluşturmaktadır. Verimli bir demiryolu ve denizyolu taşımacılığının oluşturulması, sektörün rekabet gücünü artıracaktır.

AB Çevre Standartlarına uyum çalışmalarının da, üretim maliyetlerinin % 4-5 civarında artmasına yol açacağı değerlendirilmektedir.

Sektörde kullanılan sıvı metalin elde edilmesinde ağırlıklı olarak elektrik enerjisi kullanılmakta ve maliyette önemli bir paya sahip bulunmaktadır. Kullanılan en önemli hammaddeler, pik ve çelik hurdası olup, bu hurda yurtiçinden ve yurtdışından temin edilmektedir.

Türk sanayisi için genç konumda olan alüminyum döküm sektöründe; özellikle yerli otomotiv sanayinin gelişmesi ve döküm ihracatında talep artışı nedeniyle önemli ilerlemeler beklenmektedir. Alüminyum döküm ile beraber Zamak dökümü de gelişme göstermektedir.

Türk döküm üreticilerinin rekabet gücü, Doğu ve Batı Avrupalı üreticilere karşı daha düşük düzeydedir; zira Avrupalı üreticiler, bu ürünlerin geliştirilmesine doğrudan katılmaktadır.

Dış Ticaret

Türk döküm sektörü sektörünün ürettiği malların ihracatında yıllar itibarıyla artan bir gelişme gözlenmektedir. Gerçekleştirilen ihracatın içinde, AB Ülkeleri büyük bir yer tutmaktadır. Türk döküm sektörünün ürettiği malların ihracatında son 10 yıldır görülen artış trendi; Çek Cumhuriyeti ve Polonya yanında Hindistan, Çin ve İran üreticilerinin sübvansiyonlu veya dumpingli fiyatlar ile Avrupa pazarlarına girmesi üzerine, azalma göstermiştir. Sektörün 2010 yılı dış ticareti ve kullanıcı sektörler, aşağıdaki tabloda görülmektedir Sektör 2010 yılında 3,8 milyar ABD dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir.

Tablo 7: Türk Döküm Sektörü 2010 Yılı Dış Ticareti (Milyon ABD Doları)

	İhracat	İthalat
İnşaat	424,0	209,8
Makine Sanayi	925,4	857,8
Çelik Sanayi	65,5	122,9
Otomotiv Sanayi	2362,2	2747,7
Döküm	23,2	5,7
Dövme	18,0	5,0
Toplam	3.818,4	3.948,9

Kaynak: TÜİK, Kalkınma Bakanlığı Özel İhtisas Komisyonu döküm ve dövme ürünler için belirlenen GTİP numaraları dikkate alınmıştır.

Ayrıca, uygulanmakta olan kur politikaları da tüm ihracatçı sanayi sektörleri gibi, döküm sektörünün de yurt dışı pazarlardaki rekabet gücünü yitirmesinde etkili olmuştur. Batı Avrupa ülkelerindeki pazarlara olan uzaklık nedeniyle, navlun ve mal bedeli içinde % 15 seviyelerinde ciddi bir paya sahiptir. Avrupa'ya verimli demiryolu nakliyesinin sağlanması halinde navlun maliyetlerindeki düşüşe bağlı olarak, rekabet gücü iyileştirilebilecektir.

Diğer taraftan, AB ülkeleri maliyet düşünceleri ile mühendislik ve teknolojik seviye beklentisi yüksek malzemelerle ilgili yatırımlarını, önümüzdeki dönemde Türkiye'ye kaydırmalarının sektörde, teknoloji seviyesi yüksek ilave kapasitelerde artışa imkân sağlayacağı değerlendirilmektedir. 2008 yılında Türk döküm sektörü 2,5 milyar ABD dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir.

3.2.4. Alüminyum Sektörünün Türkiye'deki Durumu

Üretim

Alüminyum sektöründe değişik alanlarda faaliyet gösteren 1.500'ü aşkın firma bulunmakta ve toplam istihdamın yaklaşık 30.000 kişi civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Alüminyum sektörü; birincil alüminyum, ikincil alüminyum, ekstrüzyon, yassı ürünler, döküm ürünleri ve iletken ürünler üretiminden oluşmaktadır. Alüminyumun hafifliği, korozyona karşı dayanıklılığı, şekillendirilebilmesi ve iletken olması sebebiyle başta ulaştırma, ambalaj, inşaat,

makine, elektronik ve elektrik, beyaz eşya sektörleri olmak üzere pek çok sektörde kullanımı sürekli yaygınlaşmaktadır.

Kapasite olarak bakıldığında, Türkiye’de alüminyum sektöründe faaliyet gösteren firmaların toplam üretim kapasitelerinin 750 bin ton civarında olduğu tahmin edilmektedir. İki tür üretim teknolojisinden biri olan “sürekli döküm” teknolojisinin “direkt döküm” teknolojisine göre yatırım maliyetlerinin düşük olması, bu teknolojinin yoğun olduğu kapasitelerin kurulmasına neden olmuştur.

Tablo 8: Türkiye Alüminyum Üretimi (Bin ton)

Üretim	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Değişim (%) (10/11)
Birincil Alüminyum	60,0	60,0	63,4	61,2	30,0	54,0	56,0	3,7
İkincil Alüminyum	65,0	70,0	80,0	94,0	120,0	150,0	265,0	10,0
Ekstrüzyon	190,0	215,0	235,0	265,0	230,0	275,0	290,0	5,5
Yassı (Levha, rulo)	128,1	125,4	146,0	140,6	135,2	198,0	224,0	13,1
Folyo	31,4	34,7	39,5	43,4	50,7	60,0	65,0	8,3
İletken	30,0	33,0	35,0	33,2	50,0	70,0	85,0	21,4
Diğer	52,8	56,5	59,8	63,3	55,0	-	62,0	6,9

Kaynak: TALSAD

Alüminyum, ülkemizde demir-çelikten sonra en çok tüketilen metaldir. 2006 yılında Türkiye iç tüketim rakamı 446 bin ton iken bu değer 2007 yılında 526 bin tona ve 2008 yılında ise 556 bin tona ulaşmıştır. Ancak 2009 yılı verilerine göre, ülkemizde alüminyum tüketimi kişi başına yılda 9 kilograma ulaşmış olup, bu miktar gelişmiş ülkelerin ortalamasına göre 4-5 kat daha düşüktür. Önümüzdeki yıllarda ise, kişi başına tüketimin, yılda 30 kilogram seviyelerine yükseleceği tahmin edilmekte ve sektörün önünde büyük bir gelişme alanı olduğu öngörülmektedir.

Alüminyum sektöründe en önemli maliyet, ithalata bağımlı olan hammaddede yaşanmaktadır. Bu nedenle, bünyelerinde hammadde üretimini de barındıran firmaların hammadde tedarikinden sahip oldukları avantajlara ülkemiz üreticileri sahip olamamaktadır. Ülkemizdeki enerji birim fiyatlarının diğer ülkelerle karşılaştırıldığında daha yüksek olması maliyetleri yükselten bir diğer etmendir.

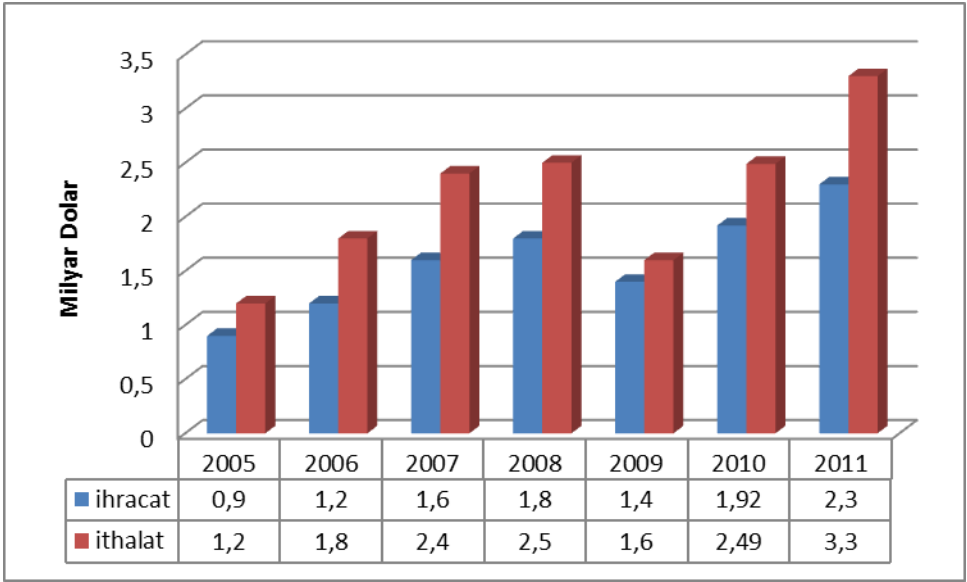
Mevcut üretim tesislerimiz, dünya ölçülerine göre orta ve küçük ölçekli tesisler olmakla beraber, ekonomimizin gelişmesine paralel olarak sektörde de gelişme görülmektedir. Günümüzde Türk alüminyum sektörü 4 milyar ABD dolara yakın iş hacmiyle ülke sanayinin en önemli sektörlerinden birisidir.

Dış Ticaret

Alüminyum sektörü ham alüminyum ihtiyacının büyük kısmının ithalatla karşılanıyor olmasına karşılık, sektör ciddi oranda mamul madde ihracatı gerçekleştirmektedir. Mamul madde üretiminin yarısından fazlası ihraç edilmektedir.

Bu ürün gruplarının ihracatında alüminyum ekstrüzyon ürünleri ilk sırada yer alırken, alüminyum hadde ürünleri ikinci sırada, alüminyum inşaat aksamı ise üçüncü sırada yer almıştır.

Grafik 7: Türkiye Alüminyum Dış Ticareti (Milyar ABD Doları)



Kaynak: Trade Map, GTİP 76

2008 yılında, ürün türüne göre gerek üretimde gerekse ihracat potansiyelinde 2007 yılına göre bir büyüme yaşanmıştır. Büyümedeki en önemli etkenler, üretimlerin kalitede Avrupa standardını yakalamış olması, ürünlerin dış pazarlarda aranılır hale gelmesi ve bunun da doğrudan ihracat potansiyelini artırıcı yönde olumlu etkilerinin olmasıdır. 2011 yılında sektör toplamda 2,3 milyar ABD dolarlık ihracat ve 3,3 milyar ABD dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Almanya, Irak, İngiltere, Bulgaristan sektörün en önemli pazarları arasındadır.

Alüminyum sektörü, otomotiv sektörü ağırlıklı olmak üzere gıda, savunma, ulaştırma, beyaz eşya, el aletleri, mobilya, aydınlatma ve inşaat sektörlerine ürün üretmektedir. Türkiye’de birincil alüminyum üretiminde Eti Alüminyum A.Ş.’nin yılda 60 bin ton ile sınırlı olması nedeniyle, sektörün hammadde ihtiyacının yaklaşık % 90’ı ithalat ile karşılanmaktadır. Yassı ürünler ve yüksek alaşımli ürünler sıcak hadde teknolojisine sahip üretim tesisleri olmaması nedeniyle Batı Avrupa ülkelerinden ithal edilmektedir.

3.2.5. Bakır Sektörünün Türkiye'deki Durumu

Üretim

Bakır sektörü, bakır cevherlerinin maden yataklarından çıkartıldıktan sonra metalik bakır veya alaşımları halinde insan yaşamında kullanılan son ürüne dönüştürülmesine kadar tüm endüstriyel faaliyetleri gerçekleştiren kuruluşların yer aldığı geniş bir sektördür.

Bakır sektörü, başta enerji ve iletişim sektörleri olmak üzere inşaat, beyaz eşya ve otomotiv gibi ana sektörler yanında çok sayıda alt sektörlere girdi üreten bir sektördür.

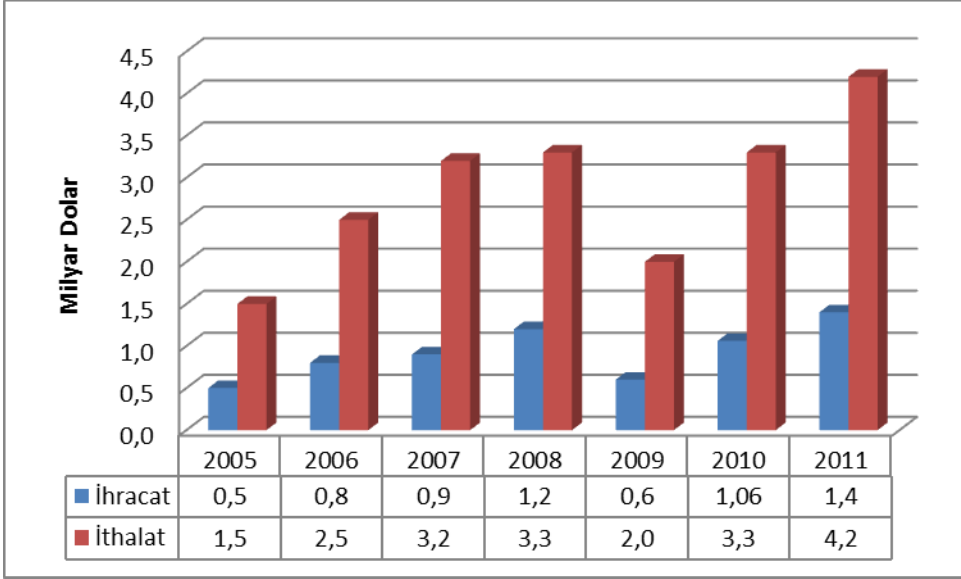
Ülkemiz bakır sektöründe, alüminyum sektöründe de olduğu gibi, ciddi bir entegrasyon sorunu mevcuttur. Türkiye'nin halihazırdaki bakır madenlerinde metalik bakır içeriği olarak yaklaşık 100 bin tonun üzerinde bir üretim potansiyeli olmasına rağmen, Samsun'da sadece tek bir izabe tesisi bulunmaktadır. Söz konusu bu tesisin kapasitesi 2007 yılında gerçekleştirilen ilave yatırım neticesinde 42 bin tona yükseltilmiştir. Diğer taraftan; mevcut 133 bin ton toplam rafinasyon kapasitesine karşın, toplam 500 bin tonu aşan bir bakır işleme kapasitesi mevcuttur. Ülkemizin bakır tüketimi ise 400 bin tona yaklaşmaktadır (kişi başına tüketim 5,5 kilogram civarındadır). Bu nedenle, sektör önemli ölçüde ithalata dayalı olarak faaliyetini sürdürmektedir. Dolayısıyla, ülkemiz bakır sektörü dünya piyasalarındaki gelişmelere aşırı derecede bağımlı durumdadır. Bunun yanı sıra, sektörde toplam teknik, memur, kalifiye işçi ve işçi olarak yaklaşık 15 bin kişinin istihdam edildiği tahmin edilmektedir.

Toplam maliyet içerisindeki oransal dağılıma bakıldığında, özellikle hammadde maliyetlerinin toplam maliyet içerisinde en yüksek paya sahip olduğu görülmektedir.

Dış Ticaret

Türkiye bakır ürünleri dış ticaret göstergeleri, gerek dünya gerekse ülkemizdeki ekonomik konjoktüre bağlı olarak dalgalanma göstermektedir. Ülkemizin özellikle yüksek katma değerli nihai bakır mamül üretim kapasite ve kabiliyeti, yüksek ihracat potansiyelini mümkün kılarken, yurtiçindeki bakır hammaddelerinin yetersizliğinden dolayı ithalata bağımlı bir sektör oluşturmaktadır.

Grafik 8: Türkiye Bakır Dış Ticareti (Milyar ABD Doları)



Kaynak: Trade Map, GTIP 74

Sektörün ithalat bağımlılığı ürün gruplarına yansımakla beraber, gerek miktar ve gerekse değer olarak yıllık toplam ithalatın yaklaşık % 76'sını hammaddeler, yıllık toplam ihracatın yaklaşık % 60'ını da katma değeri yüksek tel ürünleri oluşturmaktadır. Türk bakır sektörü, ithalat ağırlıklı bir sektör olup, 2011 yılında 4,2 milyar ABD dolarlık ithalat ve 1,4 milyar ABD dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir.

Ülkemiz bakır sektörü rekabet gücünün en önemli göstergesi, sektörün dünya bakır piyasalarının hemen hemen tamamında ortaya koyduğu ihracat performansdır. Türkiye bakır sektörü, dünya bakır ara ve son ürünler sektörünün önde gelen ülkeleri arasında yer almaktadır. Ülkemiz, Doğu Avrupa (Polonya hariç), Balkanlar ve Orta Doğu ülkeleri arasında en yüksek kapasiteye ve ihracat potansiyeline sahip olmakla birlikte, başta ABD, AB ülkeleri ve Uzak Doğu ülkeleri olmak üzere beş kıtaya ihracat yapmaktadır.

Sektörün rekabet gücünün temeli; yüksek yönetim kabiliyeti, Ar-Ge'ye dayalı teknolojik bilgi birikimi ve yapısı, ilgili uluslararası sivil toplum örgütlerine aktif katılımı, rekabet için çevreye saygılı üretim ve ticaret ile enerji konularına yönelik yenilikçi yaklaşıma dayanmaktadır.

4. DURUM ANALİZİ VE SORUN ALANLARI

4.1. DURUM ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
<ol style="list-style-type: none">1. Firmaların karar mekanizmalarının dinamik ve kapasite oranlarının yüksek olması,2. Teknolojik donanım ve tecrübe itibarıyla uluslararası rekabet gücü,3. Uluslararası standartlarda katma değeri yüksek ürün üretimine odaklılık,4. Değişim ve dönüşüm programları çerçevesinde kapasitedeki iyileştirmeler,5. Yüksek çevre bilinci ve çevre koruma faaliyetlerinin sürdürülmesi,6. Talebi fazla ve yatırımları düşük ürünlerin üretim kapasitesinin artırılmasına yönelik gelişmeler,7. Firmaların dinamik yapısı; üretimde esneklik gösterebilmesi,8. Otomotiv, beyaz eşya, gemi inşa, altyapı ve inşaat sektörlerinin güçlü yapısı,9. Yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik girişimlerde bulunulması,10. Avrupa standartlarında üretim yapabilen, yurtdışı projeleri ile adını duyurmuş üreticiler,11. Ülkenin coğrafi konumunun getirdiği lojistik ve stratejik avantajlar,12. Avrupalı üreticilere kıyasla düşük imalat maliyetleri,13. Türkiye'deki coğrafi dağılımın uygunluğu,14. Kalite sertifikasyonlu tesis sayısının yaygınlığı,15. Sektörün rekabet gücü yüksek ve sürdürülebilir bir yapıya sahip olması,16. Dış taleplere karşı teknoloji ihraç edebilme kabiliyeti,17. Yönetim kabiliyeti yüksek, deneyim ve bilgi birikimine sahip insan gücünün olması,18. Üretim ve ihracatta başarılı bir imalat sektörünün varlığı,19. Sektörün erişmiş olduğu kalite düzeyi ve buna dayalı ihracat potansiyeli ve bilgisi,20. Bilgi teknolojilerinin etkin kullanımı ve yeni teknolojilere dayalı üretim tesisleri.	<ol style="list-style-type: none">1. Başta enerji olmak üzere, girdi maliyetlerinin rakip ülkelere göre yüksek seviyede olması,2. AB çevre standartlarına uyum konusundaki eksikliklerin devam etmesi,3. Yüksek maliyetli çevre yatırımlarının olması,4. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından alınan çevre katkı payının yüksek maliyetli olması,5. Sektöre yönelik hammaddelerin önemli bir kısmının ithalat yoluyla temin edilmesi,6. Dahili İşleme Rejiminin yurtiçi girdi tedarikini sınırlayıcı yönde sonuçlar doğurması,7. 2008 yılından bu yana yassı çelik üretim kapasitesindeki yüksek oranlı artışların, yassı çelik ithalatına ilişkin mevzuata yansıtılmamış olması,8. Sektörün ihracat ve ithalat yapma zorunluluğu ve navlun maliyetlerinin yüksekliği,9. Kalitesiz ve ucuz ürün ithalatını engelleyici mekanizmaların yetersizliği,10. Piyasadaki üretici sayısının fazla ve kurumsallaşmada eksikliklerin olması,11. Yatırımlara AB mevzuatı dışında devlet yardımı sağlanmasının sona ermesi,12. Bazı sektörlerde Ar-Ge bilincinin yetersizliği,13. Deniz kıyısında bulunmayan tesisler için lojistik maliyetlerin yüksek oluşu,14. İşçilik maliyetlerinin rakip ülkelere kıyasla yüksek olması,15. Doğal gaz ve elektrikte, tekel konumundaki tedarikçilere bağımlılık,16. Demiryolu altyapısının yetersizliği,17. Katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin yetersiz olması,18. Üretim teknolojileri ve ürün kaliteleri düşük küçük çaplı üreticilerin çokluğu,19. Yurtdışı pazarlama, müşteri yaklaşımı ve tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği,20. Firmalar arasında, üniversite-devlet ve sanayi üçgeninde ve uluslararası kuruluşlarla olan ticari, bilimsel ve teknolojik ilişkilerin yetersizliği,21. Yurt içi hammadde üretiminin yetersiz olması,22. Sermaye yetersizliği ve finansman

maliyetlerinin yüksekliği,

23. Orta ve büyük işletmelerin büyüme zorunluluğu, küçük işletmelerin kırılgan yapısının olması,
24. Yurt içi tesis, ekipman ve servis üretiminin yetersizliği ve yatırım mallarında dışa bağımlılık,
25. Rekabetçi şartlarda yatırım ve işletme kredisinin temin zorluğu,
26. Sektörde ve yurtiçi pazarda ölçek ekonomisi eksikliği ve finansal yapıdaki yetersizlikler,
27. Yurtiçi ürün ve son ürün ticaretinde kayıt dışılığın yol açtığı haksız rekabet,
28. Küçük kuruluşlar için yeni ürün ve hedef pazarlarda pazarlama zafiyeti,
29. Ticari istatistiksel bilgilere ulaşım ve sistematik olarak izleme zorluğu,
30. Dış pazarda hammadde temininde rekabet öncesi işbirliğinin eksik olması,
31. Genel üretim sektörü üzerinde maliyet artışına neden olan ek vergilerin olması.

FIRSATLAR

1. Sektör ürünlerine karşı yurtiçi ve yurtdışı talebin ve tüketimin güçlü olması,
2. Orta Doğu, Doğu Avrupa ve Kuzey Afrika gibi büyüyen pazarlara coğrafi yakınlık,
3. Teknik bilginin yüksek seviyede bulunması ve teknolojik gelişmelerin yakından takip edilmesi,
4. Avrupa Birliği'ne üyelik müzakerelerinin ve uyum çalışmalarının başlatılması,
5. Metal sanayi sektörlerinin tümüyle özel sektör hüviyeti kazanması,
6. Otomotiv, dayanıklı tüketim ve gemi inşa sanayi gibi metal tüketiminin fazla olduğu sektörlerde büyüme potansiyelinin olması,
7. Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde gelişme potansiyeli yüksek otomotiv endüstrileri,
8. Coğrafi yönden, mevcut tesislerin yurt içi müşteri kitlesine yakın olması,
9. Bazı ürünlerde üretim kapasitesinin yetersiz olması ve ilave kapasiteye ihtiyaç olması,
10. Türkiye'nin, bölgenin otomotiv ana ve yan sanayi üretim üssü haline gelme eğilimi,
11. Avrupa ülkelerine göre Türkiye'deki metal tüketim miktarlarının düşük olması,
12. Bugüne kadar ertelenen altyapı ihtiyacının karşılanmaya başlanacak olması,
13. Normların standartlaştırılması,
14. Türkiye'de çelik yapıların ve mimari alüminyum kullanımının yaygınlaşacak olması,
15. Türkiye'nin sanayi ürünü ihracatçısı durumuna gelmesi,
16. İnşaat sektöründeki hareketlenme ve büyüme beklentisi,
17. Irak altyapısının yeniden inşa edilecek olması ve Türkiye'nin avantajlı konumu,
18. İşçilik maliyetinin yüksek olduğu pazarlarda üreticilerin imalattan çıkması,
19. Orta Doğu ve Yakın Doğu ülkelerinde planlanmış yatırımların olması,
20. Enflasyonun düşme eğilimine girmesi ve durağan hale geleceği beklentisinin olması,
21. Kişi başına düşen milli gelirin artması,
22. Siyasi ve ekonomik istikrar ile yabancı yatırımcıların Türkiye'ye olan ilgisinin artması,
23. Gelişmiş bilgi teknolojileri altyapısı,
24. Üretime hemen dönüştürülebilecek mevcut kapasite yapısı ve yetişmiş insan gücü fazlası,
25. Yakın ve orta vadede Afrika, Güney Amerika ve Orta Doğu ülkelerinde beklenen talep artışı,
26. Komşu ve yakın ülkelerle gelişmeye başlayan ilişkilerin olması,
27. Enerji sektöründeki hızlı gelişme beklentisi,
28. Orta Doğu ve Rusya'da hammadde kaynaklarının büyüme potansiyelinin olması,
29. Avrupa'nın bazı ürünlerin üretiminde rekabetçiliğinin azalması.

TEHDİTLER

1. Rakip ülkelerin üreticilerine çok yönlü devlet yardımı sağlaması,
2. AB'nin 3. ülkelerle imzaladığı Serbest Ticaret Anlaşmalarının Türkiye'yi kapsamaması,
3. Çevre şartlarının hassaslaşması ve Kyoto Protokolü'ne uyum maliyetlerinin yüksek olması,
4. Küresel metal sektöründeki yatay ve dikey bütünleşmeler,
5. Rusya ve Ukrayna gibi rakip ülkelere göre temel girdi ve işçilik maliyetlerinin yüksek olması,
6. Bazı Orta Doğu ve Kuzey Afrika Ülkelerinde devam eden siyasi istikrarsızlıkların ihracatımızı daraltıcı etkisi,
7. Kontrolsüz ithalatın giderek artması,
8. Küresel metal sektöründeki konsolidasyon nedeniyle güçlü rakiplerin olması,
9. Orta Doğu ve Doğu Avrupalı çelik üreticilerinin katma değeri yüksek mamul yatırımları,
10. Çin, Hindistan ve Japonya gibi ülkelerin Türkiye'ye ihracatındaki hızlı artış eğilimi,
11. Zaman zaman hammadde fiyatlarında rekor artışların ve fiyat belirsizliğinin yaşanması,
12. Çelik ve diğer metallere ikame malzemelerdeki gelişmeler,
13. Dünyada yaşanan ekonomik ve politik gelişmelerin iç ve dış piyasadaki olumsuz etkileri,
14. Haksız rekabet yapan üreticilerin olması,
15. Yurt içi pazara giriş kolaylığı, üretici sayısının fazla olması ve artma beklentisi
16. Kapalı ekonomi üreticileri ile rekabet zorluğu,
17. Yükselen lojistik maliyetleri,
18. İhracat pazarlarındaki korumacı önlemlerin olması,
19. Satış imkanı olan büyük projelerin karar alma mekanizmasında hükümetlerin yer alması,
20. Bazı sektörlerde yeni yatırımların düşük maliyetlerle kolaylıkla yapılabilmesi,
21. Değeri hızlı değişen ve yükselen Türk Lirası,
22. AB entegrasyonu ile birlikte işçilik maliyetlerinin yükselecek olması,
23. Avrupa Birliği'ndeki krizin AB'ye ihracatımızı daraltıcı, bölgeden ithalatımızı artırıcı yönde sonuçlar doğurması,
24. Katı çalışma ve çevre mevzuatından kaynaklanan ilâve maliyetlerin olması,
25. Türkiye'de maden arama ve işletilmesinin yeterince yapılamaması,
26. Dünyadaki tekelleşme nedeniyle sınırlı sayıda hammadde üreticisine bağımlı kalma eğiliminin olması,
27. Dampıngli fiyatlarla Türkiye'ye ürün ithalatının olması,
28. Enerji fiyatlarının yüksekliği ve hammadde tedarikinde ithalat zorunluluğunun olması,
29. Hammadde, yarı mamul ve mamul ürünlerde iç pazarlarını koruyan ve ihracata destek veren ülkelerin olması.

4.2. SORUN ALANLARI

Öncelikli sorunların belirlenmesinde, GZFT analizinde tespit edilen zayıf yönlerin ve tehditlerin, sektörün rekabet edebilirliği üzerine önem derecesi ve güçlü yönleri ile fırsatları kullanarak bunları bertaraf etmeyi gerçekleştirme kolaylığı çarpımlarının puanlaması yöntemi kullanılmış ve bu sayede toplam 57 adet olan zayıf yönler ve tehditler arasından öncelikli 16 husus ortaya çıkarılmıştır. Sektöre ilişkin öncelikli sorun alanları aşağıda gruplandırılarak gösterilmiştir.

ZAYIF YÖNLER – TEHDİTLER	SORUN ALANLARI
<i>Maliyet artışına neden olan ek vergiler</i>	1. HUKUKİ VE İDARİ DÜZENLEMELER
<i>Serbest Bölgelerdeki haksız rekabet</i>	
<i>Enerji girdi maliyetlerinin rakip ülkelere göre yüksek seviyede olması</i>	
<i>Çevre katkı payının maliyetleri artırıcı etkisi</i>	
<i>Yerli girdi kullanımının yetersizliği</i>	2. ÜRETİM ALTYAPISININ GELİŞTİRİLMESİ
<i>Yerli üretim kullanımının yetersizliği</i>	
<i>Kayıt dışılığın yol açtığı haksız rekabet</i>	
<i>Hammadde tedarikinde ithalata bağımlılık</i>	
<i>Kalitesiz ve ucuz ürün ithalatını engelleyici mekanizmaların yetersizliği</i>	3. DIŞ TİCARETTE AKSAYAN YÖNLERİN GİDERİLMESİ
<i>AB'nin imzaladığı bazı Serbest Ticaret Anlaşmaları'nın Türkiye'yi kapsamaması</i>	
<i>Lojistik altyapısının yetersizliği</i>	
<i>Ar-Ge bilincinin yetersizliği</i>	4. Ar-Ge KAPASİTELERİ
<i>Döküm sektöründe üretim teknolojileri düşük üreticilerin çokluğu</i>	
<i>AB çevre standartlarına uyum konusundaki eksikliklerin devam etmesi</i>	
<i>Özellikle küçük kuruluşlarda kurumsal yapının yetersizliği</i>	5. İNSAN KAYNAKLARI
<i>Nitelikli iş gücü ihtiyacı</i>	

4.2.1. Hukuki ve İdari Düzenlemeler

İhracattaki payı gün geçtikçe artan, imalat sanayine ara mal üreten Türkiye Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörünün güçlenebilmesi amacıyla kamu nezdinde gerekli mevzuat çalışmalarının yapılarak sektörün büyümesine sekte vuran sıkıntıların aşılması gerekmektedir.

Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü, enerjinin en yoğun kullanıldığı sektörler arasındadır. Girdi maliyetleri açısından bakıldığında, genel maliyetler içerisinde, enerji maliyetinin 2'nci sırada yer aldığı bilinmektedir. Birincil alüminyum üretiminde ise enerji maliyeti, genel maliyetler içerisinde 1'inci sırada yer almaktadır. Yüksek elektrik enerjisi maliyetleri ve maliyetler üzerindeki ilave fon ve kesintiler, Rusya, Ukrayna ve Çin Halk Cumhuriyeti gibi ülke üreticileri başta olmak üzere, ihracatçımızın uluslararası piyasada rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir. Bunun yanı sıra sektörden alınan çevre katkı payı ve benzeri düzenlemeler yine maliyet üzerinde artırıcı etki yapmakta bu da sektörün rekabetini olumsuz yönde etkilemektedir.

Diğer taraftan, serbest bölgelerde kurulu bulunan çelik boru üreticileri hammadde ithalatında gümrük vergisinden muaf olarak üretimlerini gerçekleştirmekte ve herhangi bir gümrük vergisi ödemedi Türkiye pazarına mamul ihracatı yapabilmektedir. Bu durum, Türk çelik boru üreticileri açısından haksız rekabete neden olmakta ve sektörün gelişmesine engel teşkil etmektedir. Serbest bölge mevzuatının bu haksız rekabeti önleyecek şekilde revize edilmesi sektörün stratejik hedeflerine ulaşması açısından önemli bir adım olacaktır.

Sektörün üretim ve dış ticaret sürecinde yaşadığı teknik aksaklıklar ve gecikmeler, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının mevzuat alanında gerçekleştirecekleri değişiklikler veya alınacak tedbirler ile giderilmelidir. Sektörün mevzuattan kaynaklanan aksaklıklar konusunda ise sıkıntı yaşamaması engellenerek mevcut imalat hacminin artırılması ülkemiz ekonomisi açısından büyük önem taşımaktadır.

4.2.2. Üretim Altyapısının Geliştirilmesi

Hammadde tedarikinde ithalata bağımlılığın olması, yerli girdi kullanımının yetersizliği üretim maliyetlerini artırırken, yerli üretim kullanımının yaygın olmaması üretimimizi desteklememektedir. Sektörün üretim maliyetlerinde hammadde payının yüksekliği, son yıllarda hızla artan emtia fiyatları ve küresel firmaların dikey-yatay entegrasyon yönündeki hareketleri sektörün rekabet gücü üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Bu nedenle, tıpkı AB, ABD, ÇHC gibi dünya ticaretinde önde gelen ülkelerde çalışmaları devam eden nitelikte rasyonel bir "Girdi Tedarik Politikası" oluşturulması büyük önem kazanmaktadır.

Nitekim, ülkemizin imalat sanayi üretim potansiyelinin ihracat odaklı değerlendirilerek geliştirilmesi, ortak politikalar oluşturulması ve üretimle ihracatın birlikte ele alındığı bir strateji oluşturulması amacıyla 12 Mayıs 2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Başkanlık Genelgesi ile kurulan "İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu" çalışmalarının ana gündem maddelerinden birini de "Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES)" çalışması teşkil etmektedir. Yukarıda belirtildiği üzere, birçok gelişmiş ülkede benzerleri mevcut olan bahse konu strateji çalışması ile sanayinin ihtiyaç duyduğu girdilerin tedarikinde

etkinliğin ve verimliliğin artırılması, ithalat bağımlılığının azaltılması, yurt içinde yaratılan katma değerin artırılması, rekabet gücünün iyileştirilmesi ve buna yönelik politika önerilerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. GİTES kapsamında sektöre dönük çalışmalar tamamlanmış olup, politika önerilerinin uygulanması aşamasına gelmiştir.

Sonrasında ise yerli üretimi destekleyici tedbirler almak, üretimimizi artıracak önemli adımlar arasında olacaktır.

Diğer taraftan, kayıt dışılığın yol açtığı haksız rekabet kayıt altındaki üreticileri olumsuz etkilemektedir. Sektörün kayıt altına alınması ve dolayısıyla sahip olunan mevcut kapasitenin izlenebilmesi, ilerleyen günlerde yaşanabilecek problemlere karşı alınabilecek tedbirler konusunda büyük bir fayda sağlayacaktır.

4.2.3. Dış Ticarete Aksayan Yönlerin Giderilmesi

Türkiye ihracatında önemli bir paya sahip olan Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü 2011 yılı verilerine göre 21,6 milyar ABD dolarlık ihracat yapmıştır. İmalat sanayine ara malı üretme niteliğinden ötürü ülkeye yaptığı dolaylı katkı da düşünülecek olursa sektörün dış ticaretteki engellerini kaldırmak ve rekabet edilebilirliğini artırmak son derece önemli olmaktadır. Bu sebeple, lojistik altyapısı geliştirilerek ihracatımız desteklenmeli, serbest ticaret anlaşmalarının en kısa zamanda ülkemizi de kapsamaya sağlanarak pazarlara zamanında giriş sağlanmalıdır. Diğer taraftan, kalitesiz ve ucuz ürün ithalatını engelleyici mekanizmaları iyileştirerek güvensiz ürünlerin ithalatı kısıtlanmalıdır.

4.2.4. İnsan Kaynakları

Nitelikli ara eleman temini önemli bir sorundur. Meslek Liseleri, Meslek Yüksek Okulları ve üniversitelerin mühendislik bölümlerindeki eğitimin bu ihtiyacı karşılayacak şekilde düzenlenmesine ve geliştirilmesine ihtiyaç vardır.

Diğer sektörlerde olduğu gibi Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü de nitelikli eleman temininde güçlükler yaşamaktadır. Özellikle döküm gibi alt sektörlerin emek yoğun yapısı dikkate alındığında, nitelikli eleman konusu daha büyük önem taşımaktadır.

4.2.5. Ar-Ge Kapasiteleri

Araştırma geliştirme (Ar-Ge) faaliyetleri, teknolojik geliştirmenin işlevsel bir aracı olup, yeni ürünün tasarımı ve imalatında olduğu kadar ürün geliştirmede de büyük öneme sahiptir. Ar-Ge altyapısı olmadan bir işletme ürünlerini küresel rekabete açamaz, rekabet gücü sağlayacak bir ürün yelpazesi gerçekleştiremez. Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektöründe ürünlerde geliştirilen teknolojilerden ziyade üretim aşamasında kullanılan teknolojilerde ilerlemeler olmaktadır. Metal sanayinin çevre konusundaki eksiklikleri ancak yapılacak yeni teknolojik yatırımlarla çözülebilecektir. Bu nedenle, üniversite-sanayi-devlet üçgenindeki ilişkiler güçlendirilmeli, bilimsel ve teknolojik yatırımların yapılabilmesini sağlayan ortamlar yaratılmalı ve sağlıklı bilgi akışı sağlanmalıdır.

5.GENEL AMAÇ, HEDEFLER VE FAALİYETLER

Stratejik öncelikleri belirleme sürecinde, Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörünün güçlü ve zayıf yanları ile sektörün önünde bulunan fırsatlar ve tehditler ortaya konmuş ve bu veriler durum analizine dönüştürülmüştür.

Sanayinin tüm kesimlerine girdi sağlayan mahiyeti ile Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Türkiye'nin stratejik sektörleri arasında yer almaktadır. Bu yönüyle, özellikle demir çelik sektörünün devlet yardımlarından faydalanamadığı hususu da göz önünde bulundurularak, rekabet gücünün arttırılabilmesini teminen, öncelikli olarak sektörün üzerindeki ilave yüklerin kaldırılması, Türk ekonomisi açısından hayati önem taşımaktadır.

Sanayi üretimindeki ve ihracattaki payı, ekonomiye sağladığı döviz girdisi, istihdam, rekabet edebilirlik, yatırımlar, dışa açıklık ve makro-ekonomik büyüklükler açısından Türkiye'nin en büyük ihracatçı sektörlerinden olan ve 2009 yılındaki 15 milyar ABD dolarlık ihracatı ile uluslararası piyasalardan önemli oranda pay alan sektörün, bu konumunu daha fazla geliştirebilmesi için **“Sektörün Rekabet Gücünü Artırmak ve Sürdürülebilirliğini Sağlamak”** genel amaç olarak belirlenmiştir.

Bu genel amaç altında, Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörünün mevcut durumu ve durum analizinden yola çıkılarak geliştirilmiş olan hedefler aşağıda yer almaktadır:

- 1- **Hukuki ve İdari Düzenlemeleri Yapmak**
- 2- **Üretim Altyapısını Geliştirmek**
- 3- **Dış Ticarete Aksayan Yönleri Gidermek**
- 4- **İnsan Kaynaklarını Geliştirmek**
- 5- **Ar-Ge Kapasitelerini Geliştirmek**

Eylemler

1. Hukuki ve İdari Düzenlemeleri Yapmak

- 1.1. Sanayide kullanılan elektrik enerjisi girdi maliyetlerini azaltmaya yönelik çalışmalar yürütülecektir.
- 1.2. 5491 sayılı Çevre Kanunu'nun 13. Maddesine göre, 2006 yılından bu yana uygulanmakta olan "İthaline izin verilen kontrole tabi yakıt ve atıkların, CIF bedelinin % 1'i ile, hurdaların CIF bedelinin % 0,5'i oranındaki miktar"ın çevre katkı payı olarak tahsilinin azaltılması yönünde çalışmalar yapılacaktır.
- 1.3. İSG – Çevre ortak birimleri kurulması konusunda yasal düzenlemeler hazırlanacaktır.
- 1.4. Katma değeri yüksek ileri teknoloji ürünlerin üretilebilmesini ve yerli girdi tedarik imkânlarının arttırılabilmesini teminen, Türkiye-AKÇT Serbest Ticaret Anlaşması'nın devlet yardımlarını kısıtlayan hükümlerinin daha esnek bir çerçeveye oturtulması yönünde girişimler artırılarak sürdürülecektir.
- 1.5. 3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Maden Hakkı" başlıklı 6'ncı maddesinde maden ruhsatları, bu yatırımı gerçekleştirebilecek bilgi birikimine, mali güce, teknik altyapıya ve sektörel deneyime sahip şirketlere verilmesini mümkün kılacak düzenleme yapılacaktır.

2. Üretim Altyapısını Geliştirmek

- 2.1. Girdi Tedarik Stratejisi kapsamında yapılan çalışmalarla işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.
- 2.2. Rüzgâr Enerjisi yatırım sözleşmelerinde yerli girdi kullanımı teşvik edilecektir.
- 2.3. Kamu yatırımlarında en yüksek katma değeri sağlayacak şekilde yerli girdi kullanımı teşvik edilecektir.
- 2.4. Çevreye yönelik yatırımları destekleyici teşvikler uygulanacaktır.
- 2.5. Bölgesel enerji boru hatlarının projelendirme ve uygulama aşamalarında yurt içi katma değeri azamiye düzeye çıkaracak şekilde yerli sac kullanılarak üretilen boruların ve diğer yerli malzemelerin kullanımına öncelik verilecektir.
- 2.6. Demir ve Demir dışı cevher aramalarına önem verilecek ve maden aramaları desteklenecektir.
- 2.7. Demir-çelik sektöründe, enerji verimliliğinin arttırılmasına yönelik proje ve çalışmalara destek verilecektir.

3. Dış Ticarete Aksayan Yönleri Gidermek

- 3.1.** Afrika ve Orta Doğu ülkeleri gibi riskli ülkelere yönelik ihracatta, ihracat kredi sigortası uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
- 3.2.** AB'nin Serbest Ticaret Anlaşması imzaladığı ülkelerle, ülkemizin de süratle Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmasını teminen henüz STA görüşmelerine başlanılmamış ülkelere yönelik girişimler sürdürülecektir.
- 3.3.** Düşük fiyatlı ithal ürünlerin benzer ürünü üreten yerli üreticilerin üzerinde yarattığı fiyat esaslı baskının bertaraf edilmesi yönündeki çalışmalar sürdürülecektir.
- 3.4.** Güvenli olmayan ve teknik mevzuata uygun olmayan ithal ve yerli ürünler için daha etkin denetimler yapılacaktır.
- 3.5.** Komşu ülkelere yapılacak olan, ihracatı kolaylaştırıcı önlemlerin alınması ve karayolu, demiryolu gibi taşıma altyapısının iyileştirilmesi yönünde gerekli adımlar atılacaktır.
- 3.6.** Son 4 yıl içerisinde, yassı çelik üretim kapasitesinin tüketim seviyesinin üzerine çıkması da dikkate alınarak sektörün ithalatta karşılaştığı haksız rekabet unsurlarının önlenmesine yönelik tedbirlerin uygulanmasına devam edilecektir.

4. İnsan Kaynaklarını Geliştirmek

- 4.1.** Orta kademe nitelikli eleman eksikliğini gidermek için eğitim programları düzenlenecektir.
- 4.2.** 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. Maddesinde "İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç özürlü çalıştırmakla yükümlüdürler" denilmektedir. Aynı madde içerisinde yer alan "Yeraltı ve su altı işlerinde özürlü işçi çalıştırılmaz" istisnasına, ağır sanayi olarak kabul edilen demir-çelik ve demir dışı metaller sektörünün üretim hattında çalışan kişiler de ilave edilecektir.

5. Ar-Ge Kapasitelerini Geliştirmek

- 5.1.** Atıkların analizini yapacak laboratuvarların sayısı ve niteliği artırılacaktır.
- 5.2.** Ar-Ge destekleri, sanayimizin ihtiyacı olan diğer araştırma ve iyileştirme faaliyetlerini de kapsayacaktır.
- 5.3.** Demir-çelik sektöründe çevre kirliliğinin azaltılmasına ve atıkların değerlendirilmesine yönelik projeler desteklenecektir.
- 5.4.** Kamu koordinasyonunda "Ulusal Odak Projeleri" oluşturulacak ve desteklenecektir.

Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Stratejik Plan Özeti

VİZYON

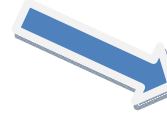
Demir-çelik ve demir dışı metaller sektöründe yüksek katma değerli ürünlerin üretim üssü olmak

GENEL AMAÇ

Sektörün Rekabet Gücünü Artırmak ve Sürdürülebilirliğini Sağlamak



GZFT Analizi



Hedef - 1

Hukuki ve İdari Düzenlemeleri Yapmak

Hedef - 2

Üretim Altyapısını Geliştirmek

Hedef - 3

Dış Ticarete Aksayan Yönleri Gidermek

Hedef - 4

İnsan Kaynaklarını Geliştirmek

Hedef-5

Ar-Ge Kapasitelerini Geliştirmek

EYLEMLER



UYGULAMA, İZLEME VE DEĞERLENDİRME MEKANİZMASI

6. UYGULAMA, İZLEME VE DEĞERLENDİRME

“Sektörün Rekabet Gücünün Sürdürülebilirliğinin Sağlanması” genel amacı,

- 1- Hukuki ve İdari Düzenlemeleri Yapmak
- 2- Üretim Altyapısını Geliştirmek
- 3- Dış Ticarete Aksayan Yönleri Gidermek
- 4- İnsan Kaynaklarını Geliştirmek
- 5- Ar-Ge Kapasitelerini Geliştirmek

hedefleriyle Türkiye Demir-çelik ve Demir dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı oluşturulmuştur. Söz konusu eylem planı, tedbirin hangi kurumlar tarafından, hangi kurumlarla işbirliği içerisinde, hangi sürede gerçekleştirileceğini ve eylemin çerçevesini tanımlamaktadır.

Sektörün değişim ve dönüşüm stratejisi ile tüm paydaşların üzerinde mutabık kaldığı eylem planı ve öngörülen tedbirlerin uygulanmasının izlenmesi, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yapılacaktır.

Strateji ve Eylem Planının uygulama, izleme ve değerlendirme süreci Yönlendirme Kurulu tarafından yürütülecektir. Eylemlerden sorumlu kurum ve kuruluş temsilcilerinin yer aldığı Yönlendirme Kurulu, gerektiği takdirde eylem planı üzerinde revizyon gerçekleştirebilecektir. Altı aylık aralıklarla toplanacak Yönlendirme Kurulu’nun Başkanlığı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürü tarafından yürütülecektir. Yönlendirme Kurulu toplantılarına gerektiğinde ilgili diğer kurum ve kuruluşların yetkilileri de davet edilebilecektir.

Sorumlu kurum ve kuruluşlar sorumlu buldukları eylemlere ilişkin gelişmeleri ilgili kuruluşlarla koordine ederek altı aylık dönemler halinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’na bildirecektir. Sekreteryaya tarafından 6 aylık dönemler halinde Uygulama, İzleme ve Değerlendirme Raporu hazırlanarak Yönlendirme Kurulu’na sunulacaktır.

Yönlendirme Kurulu tarafından karar alınması durumunda eylem bazında çalışma grupları oluşturulabilecektir.

7. EYLEM PLANI

HEDEF 1. Hukuki ve İdari Düzenlemeleri Yapmak					
NO	EYLEM ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
1.1.	Sanayide kullanılan elektrik enerjisi girdi maliyetlerini azaltmaya yönelik çalışmalar yürütülecektir.	ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	EPDK SEKTÖR DERNEKLERİ	2014 sonu	<p>Demir ve demir dışı metal sektörü enerjinin en yoğun kullanıldığı sektörler arasındadır. Girdi maliyetleri açısından bakıldığında, genel maliyetler içerisinde, enerji maliyetinin 2'nci sırada yer aldığı bilinmektedir. Birincil alüminyum üretiminde ise, enerji maliyeti, genel maliyetler içerisinde 1'inci sırada yer almaktadır.</p> <p>Yüksek elektrik enerjisi maliyetleri ve maliyetler üzerindeki ilave fon ve kesintiler, Rusya, Ukrayna ve Çin Halk Cumhuriyeti gibi ülke üreticileri başta olmak üzere, ihracatçımızın uluslararası piyasadaki rakiplerine göre rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir.</p>
1.2	5491 sayılı Çevre Kanunu'nun 13'üncü maddesine göre, 2006 yılından bu yana uygulanmakta olan "İthaline izin verilen kontrole tabi yakıt ve atıkların, CIF bedelinin % 1'i ile, hurdaların CIF bedelinin % 0,5'i oranındaki miktar"ın çevre katkı payı olarak tahsilinin azaltılması yönünde çalışmalar yapılacaktır	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI EKONOMİ BAKANLIĞI ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI STK'LAR (DÇÜD)	2014 sonu	Başta AKÇT olmak üzere, Türkiye'nin uluslararası taahhütlerine de aykırılık taşıyan 'Çevre Katkı Payı' uygulamasına tümüyle son verilmesini teminen, ilgili Kanun ve Yönetmelik hükümleri değiştirilmelidir.

1.3	İSG – Çevre ortak birimleri kurulması konusunda yasal düzenlemeler hazırlanacaktır.	ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI STK’LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2016 sonu	Ağır ve tehlikeli sanayi işletmelerinin kurmak zorunda oldukları işçi sağlığı ve iş güvenliği ile çevre birimlerinin Organize Sanayi Bölgesi ve Serbest Bölge gibi Endüstri Bölgelerinde ortak birimlerin kurulabilmesi yönünde mevzuat düzenlemeleri hayata geçirilmelidir.
1.4	Katma değeri yüksek ileri teknoloji ürünlerin üretilebilmesini ve yerli girdi tedarik imkânlarının arttırılabilmesini teminen, Türkiye-AKÇT Serbest Ticaret Anlaşması’nın devlet yardımlarını kısıtlayan hükümlerinin daha esnek bir çerçeveye oturtulması yönünde girişimler artırılarak sürdürülecektir.	EKONOMİ BAKANLIĞI	MALİYE BAKANLIĞI BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI KALKINMA BAKANLIĞI STK’LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2016 sonu	Halihazırda, AKÇT Anlaşması ek listesinde yer alan GTİP’lere konu üretimi yapacak firmalar için yatırımlarda devlet yardımı verilememektedir. Ülkemizin ihtiyacı doğrultusunda sıcak haddeleme kapasite artışına neden olmayacak ve ülkemizde üretimi bulunmayan ya da sınırlı miktarda üretilebilen katma değeri yüksek ürünlere ve yeni teknolojilere yönelik yatırımların sektörün rekabet gücüne katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca, sektörün ihtiyacının büyük bir bölümünü ithalat yolu ile karşıladığı kömür, demir cevheri ve hurda gibi temel girdilerde, yerli girdi tedarik imkânlarının artırılabilmesi önem taşımaktadır.
1.5	3213 sayılı Maden Kanunu’nun “Maden Hakkı” başlıklı 6’ncı maddesinde maden ruhsatları, bu yatırımı gerçekleştirebilecek bilgi birikimine, mali güce, teknik altyapıya ve sektörel deneyime sahip şirketlere verilmesini mümkün kılacak düzenleme yapılacaktır.	ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	KALKINMA BAKANLIĞI TOBB, STK’LAR (TALSAD)	2016 sonu	Ferro-krom üretiminde kullanılan krom cevheri, demir-çelik üretiminde kullanılan demir cevheri ve alüminyum üretiminde kullanılan boksit madeni gibi değerli madenler bu kapsamda değerlendirilmelidir. Örneğin, birincil alüminyum üretim tesisleri kurabilmemiz için yeterli boksit madeni rezervine sahip olmamız gerekmektedir. Seydişehir Alüminyum Tesislerinin mevcut üretimini 200.000 tona çıkaracak boksit rezervi mevcuttur. Ülkemizin diğer bölgelerinde de boksit madeni rezervleri mevcuttur. Bu sahaların ruhsatları, bu yatırımı gerçekleştirebilecek bilgi birikimine, mali güce, teknik altyapıya ve sektörel deneyime sahip şirketlere verilmelidir.

HEDEF 2. Üretim Altyapısını Geliştirmek

NO	EYLEM ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
2.1	Girdi Tedarik Stratejisi kapsamında yapılan çalışmalarla işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.	BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI	EKONOMİ BAKANLIĞI İHRACATA DÖNÜK ÜRETİM STRATEJİSİ DEĞERLENDİRME KURULU ÜYESİ KURUM VE KURULUŞLAR	2016 sonu	Başbakanlığın 2010/12 sayılı Genelgesi ile kurulan İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu tarafından hazırlanan ve Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) ile sanayinin ihtiyaç duyduğu girdilerin tedarikinde etkinliğin ve verimliliğin artırılması, ithalata bağımlılığın azaltılması, yurt içinde yaratılan katma değer artırılması, rekabet gücünün iyileştirilmesi hedeflenmekte olup, bu amaçla ortaya konan politika önerilerinin uygulanması aşamasına gelinmiştir. Uygulama aşamasında, GİTES Eylemleri ile işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.
2.2	Rüzgâr enerjisi yatırım sözleşmelerinde yerli girdi kullanımını teşvik edilecektir.	ENERJİ VE TABİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	EPDK BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2014 sonu	Rüzgar türbinleri yatırımında başta sfero döküm ve yassı çelik ürünleri olmak üzere net katma değeri artıracak şekilde yerli girdi kullanımını teşvik edilecektir.

2.3	Kamu yatırımlarında en yüksek katma değeri sağlayacak şekilde yerli girdi kullanımını teşvik edilecektir.	KAMU İHALE KURUMU	EKONOMİ BAKANLIĞI KALKINMA BAKANLIĞI İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2014 sonu	Kamu alımlarında ve resmi ihalelerde yerli üretim desteklenmelidir. İhale Kanununun düşük teklif bağlayıcılığına son verilmelidir. Tüm kamu ihalelerinde ve yatırımlarında, özelleştirme yatırımlarında katma değeri yüksek yerli üretim ve yurt içinde istihdam yaratıcı yatırım şartları getirilmeli ve uygulamaya konmalıdır. Fiyat listelerinde % 15 oranında yerli malı kullanım avantajı getirilmelidir. AB ülkelerinde yapılan kamu ihalelerinde yerli üretim desteklenmektedir. Bu durumda, Türkiye'nin de AB ile mütekabiliyet çerçevesinde, benzer uygulamaları hayata geçirmesinde fayda mülâhaza edilmektedir.
2.4	Çevreye yönelik yatırımları destekleyici teşvikler uygulanacaktır.	EKONOMİ BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI KALKINMA BAKANLIĞI EPDK STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2014 sonu	Ulusal ve uluslararası mevzuat ve standartlara uymanın getireceği yatırım yükü ile ilgili teşvikler yeterli değildir. Çevre yatırım maliyetlerinin desteklenmesi ile ilgili tebliğde belirtilen teşvik uygulaması ve benzeri uygulamaların kapsamlarının ve miktarlarının arttırılarak uygulanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bertaraf, atık minimizasyonu ve geri kazanımı için harcanan yatırım ve enerji bedelleri, AB'de olduğu gibi desteklenmelidir. Atık yok etme işleminde kullanılan makine ve ekipmanlarda teşvik uygulanmalı ve bu tesislerde kullanılan enerji, teşvik kapsamına alınmalıdır. TBMM'de onaylanan Kyoto Protokolü'nün, demir-çelik ve demir dışı metal sanayi sektörlerine yönelik ek yükümlülüklerin getirmesi sonucunda, sektör firmalarının uluslararası piyasada rekabet edebilirliğini etkileyebilecek olumsuz durumların giderilmesi gerekmektedir. Bu konuda Çevre ve Şehircilik

					<p>Bakanlığı koordinasyonunda bir çalışma grubu oluşturularak etki analizinin yaptırılmasına ve sektörün uluslararası çevre düzenlemelerine hazırlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.</p> <p>Çevre katkı payı uygulaması yerine, sektör kuruluşlarına, söz konusu tutarların çevre yatırımlarına tahsisi yükümlülüğünün getirilmesi, sektörün çevre performansının geliştirilmesinin yanında, bu uygulamaya ilişkin sorunun çözümüne de katkıda bulunacaktır.</p>
2.5	<p>Bölgesel enerji boru hatlarının projelendirme ve uygulama aşamalarında, yurtiçi katma değeri azamiye çıkaracak şekilde yerli sac kullanılarak üretilen boruların ve diğer yerli malzemelerin kullanımına öncelik verilecektir.</p>	<p>ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI</p>	<p>BOTAŞ BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)</p>	<p>2014 sonu</p>	<p>Türkiye'nin enerji kaynaklarının bulunduğu Orta Asya ve Orta Doğu ile enerji ihtiyacının giderek arttığı Avrupa arasında bir köprü konumunda bulunması Türkiye çelik boru üreticileri adına önemli bir stratejik avantajdır. Örnek olarak, Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) boru hattının yapımında Türkiye çelik boru üreticilerinin başarılı bir şekilde yer alması sektör üreticilerinin uluslararası alanda tanınırlığını ve güvenilirliğini artırmış, teknik bilgi birikiminin artmasına fayda sağlamış ve ticari anlamda da başarılı bir sonuç doğurmuştur. Halihazırda gündemde yoğun bir şekilde yer alan projelerde de, Türkiye boru üreticilerinin yer alması sektörün Akdeniz Havzası ve Orta Doğu'daki en önemli üretici konumuna gelmesine yardımcı olacaktır.</p> <p>Bu doğrultuda, sektörün beklentisi;</p> <p>(i) Halihazırda gündemde olan tüm uluslararası boru hattı projelerinin Türkiye bölümüne düşen kısmının, sadece Türk yassı çelik ürünleri kullanılarak Türkiye'de üretilen</p>

					<p>çelik borular ile gerçekleştirilmesini sağlayacak yönde düzenlemelerin yapılması,</p> <p>(ii) BTC projesinde olduğu gibi bu projeler ile ilgili üreticilere vergi indirim teşviği imkânlarının tanınması,</p> <p>(iii) Bu tür projelerde yer alacak üreticiler için Exim kredi imkânlarının en az 1 yıla çıkartılması doğrultusundadır.</p>
2.6	Demir ve demir dışı cevher aramalarına önem verilecek ve maden aramaları desteklenecektir.	ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	MADEN TETKİK ARAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2016 sonu	MTA tarafından arama faaliyetlerine hız verilmesi, yeni bulunacak işletilebilir yataklarda, süratle madencilik faaliyetinin başlatılması, yerli girdi tedarik imkânlarının arttırılması ve hızla büyümekte olan dış ticaret açığımızın kapatılması bakımından hayati önem taşımaktadır. Maden arama çalışmalarının teşvik edilmesi için, mevcut hukuki düzenlemeler yeniden gözden geçirilecektir.
2.7	Demir-çelik sektöründe, enerji verimliliğinin arttırılmasına yönelik proje ve çalışmalara destek verilecektir.	ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2016 sonu	Ark ocaklı tesisler başta olmak üzere demir-çelik ve demir dışı metaller sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde enerji yoğunluğunun düşürülmesine yönelik potansiyel ve tedbir öneriler belirlenecek ve bu öneriler sırasına göre desteklenecektir.

HEDEF 3.Dış Ticarete Aksayan Yönleri Gidermek

NO	EYLEM ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
3.1	Afrika ve Orta Doğu ülkeleri gibi riskli ülkelere yönelik ihracatta, ihracat kredi sigortası uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.	EXİMBANK	HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI DÇÜD	2014 sonu	Küresel kriz sonrasında, gelişmiş ülkelerdeki talep daralması nedeniyle, ihracatımızın Afrika ve Orta Doğu gibi riskli ülkelere yönelme eğilimi ortaya çıkmıştır. Bu ülkelere yönelik ihracatımızın arttırılabilmesini teminen, ihracat kredi sigortası uygulamalarının yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.
3.2	AB'nin Serbest Ticaret Anlaşması imzaladığı ülkelerle, ülkemizin de süratle Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmasını teminen henüz STA görüşmelerine başlanılmamış ülkelere yönelik girişimler sürdürülecektir.	EKONOMİ BAKANLIĞI	STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2015 sonu	AB'nin üçüncü ülkeler ile imzaladığı Serbest Ticaret Anlaşmaları, ihracatımızın söz konusu üçüncü ülkelerde pazar kaybına uğraması sonucunu doğurmaktadır. Bu kapsamda, STA müzakereleri başlamış ülkeler nezdinde ise müzakerelerin sonuçlandırılması, henüz müzakere başlatılmamış ülkelerle ise müzakerelere davet etme yönündeki girişimlerimizin sürdürülmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
3.3	Düşük fiyatlı ithal ürünlerin benzer ürünü üreten yerli üreticilerin üzerinde yarattığı fiyat esaslı baskının bertaraf edilmesi yönündeki çalışmalar sürdürülecektir.	EKONOMİ BAKANLIĞI	STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2016 sonu	Çelik ve Döküm ürünlerine ilişkin olarak 3. ülke menşeli ürünler Türkiye'ye düşük fiyatlı olarak ithal edilmekte ve bu durum Türkiye'deki benzer mal üreticileri üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır. Aynı durum ÇHC menşeli bakır ve folyo ürünleri için de geçerlidir. Yerli üretim dalının ithalatta yaşadığı fiyat temelli bu sıkıntıları bertaraf etmek için ticaret politikası önlemleri çerçevesinde usulüne uygun yapılacak başvurular üzerinden işlemler yapılmalıdır.

3.4	Güvenli olmayan ve teknik mevzuata uygun olmayan ithal ve yerli ürünler için daha etkin denetimler yapılacaktır.	EKONOMİ BAKANLIĞI	BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI TSE STK 'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)		Başta inşaat demiri ve inşaatlarda kullanılan boru ve profil gibi diğer ürünler olmak üzere, can ve mal güvenliği açısından, demir-çelik ürünlerinde piyasa gözetimi ve denetimi arttırılmalıdır. Özellikle kamu alımlarında teknik düzenlemeye (yoksa standardına) uygunluğu belgelenmiş ürünler tercih edilmelidir.
3.5	Komşu ülkelere yapılacak olan ihracatı kolaylaştırıcı önlemlerin alınması ve bu doğrultuda karayolu, demiryolu gibi taşıma altyapısının iyileştirilmesi yönünde gerekli adımlar atılacaktır.	ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI	EKONOMİ BAKANLIĞI MALİYE BAKANLIĞI TCDD STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2016 sonu	Özellikle Irak, Suriye ve İran gibi komşu ülkelere yönelik ihracatta, sektör yurtiçinden sınıra yönelik sevkiyatlarda sıkıntı yaşamakta, karayolu ile yapılan sevkiyatlar ihracatımızı olumsuz yönde etkilemektedir. Komşu ülkelerden en fazla ihracat yaptığımız Irak, İran ve Suriye'ye demiryolu taşımacılık imkânlarının sağlanması, mevcutların geliştirilmesi, özel firmaların vagon işletmelerinin önünün açılması, sadece ihracatımızın değil, komşu ülkelerle turizm ve bavul ticaretinin de gelişmesine ve bölgesel ekonominin oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.
3.6	Son 4 yıl içerisinde, yassı çelik üretim kapasitesinin tüketim seviyesinin üzerine çıkması da dikkate alınarak sektörün ithalatta karşılaştığı haksız rekabet unsurlarının önlenmesine yönelik tedbirlerin uygulanmasına devam edilecektir.	EKONOMİ BAKANLIĞI	GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI, BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI,	2012 sonu	Bazı alaşımli çelik ve dar bant yassı çelik ürünlerinde, "0" gümrükle ithalata izin veriliyor olması, yassı çelik ithalatını arttırmakta ve yurtiçi üretimi olumsuz yönde etkilemektedir. Bu yönde alınacak tedbirler, yassı çeliklerde yurtiçi kapasite kullanım oranlarının arttırılmasına ve dış ticaret açığının azaltılmasına önemli ölçüde katkı sağlayacaktır.

HEDEF 4. İnsan Kaynaklarını Geliştirmek

NO	EYLEM ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
4.1	Orta kademe nitelikli eleman eksikliğini gidermek için eğitim programları düzenlenecektir.	MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI KOSGEB MALİYE BAKANLIĞI STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2015 sonu	Meslek liselerinin Döküm ve Modelcilik bölümleri kapanmaktadır. Uzun yıllardır eğitim verilen Döküm, Makine Model, Döküm Modelciliği branşlarında eğitime devam edilmelidir.
4.2	4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. Maddesinde "İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç özürlü çalıştırmakla yükümlüdürler" denilmektedir. Aynı madde içerisinde yer alan "Yeraltı ve su altı işlerinde özürlü işçi çalıştırılmaz" istisnasına, ağır sanayi olarak kabul edilen demir-çelik ve demir dışı metaller sektörünün üretim hattında çalışan kişiler de ilave edilecektir.	ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	BSTB STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2015 sonu	İstihdam maliyetini arttıran buna karşılık amaca ulaşma yönünde katkı sağlamayan söz konusu uygulamaya tümüyle son verilmesi ve Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğü ile yasaklanan alanların, zorunlu istihdamın hesaplanmasında, kapsam dışı bırakılması, önem taşımaktadır. Bu durum, demir-çelik ve demir dışı metaller sektöründe özürlülerin üretim hatlarına çalıştırılmaması nedeniyle, idari kadroda özürlü çalışan ağırlığının yüksek seviyelerde bulunmasına neden olmaktadır.

HEDEF 5. Ar-Ge Kapasitelerini Geliştirmek

NO	EYLEM ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
5.1	Atıkların analizini yapacak laboratuvarların sayısı ve niteliği artırılacaktır.	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIğI	TSE STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜ DOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2016 sonu	Çevre analizleri için akredite laboratuvarlar eksiktir. Sadece TÜBİTAK ve birkaç özel kuruluŐta limitli analiz yapılabilmekte ve bu analizler çok uzun sürmektedir. Üniversite laboratuvarlarınca yapılacak analiz sonuçları da ilgili Bakanlıklarca kabul edilmelidir.
5.2	Ar-Ge destekleri sanayimizin ihtiyacı olan diğer araştırma ve iyileştirme faaliyetlerini de kapsayacaktır.	TÜBİTAK	BSTB STK'LAR (DÇÜD, DÇHD, TÜDOKSAD, ÇEBİD, TALSAD)	2016 sonu	ARGE projelerinde yeni ürün geliştirme yanında, süreç iyileştirme, verimlilik artırma çalışmaları ile donanım ve özel eğitim bedelleri de desteklenecektir.
5.3	Demir-çelik sektöründe çevre kirliliğinin azaltılmasına ve atıkların değerlendirilmesine yönelik projeler desteklenecektir.	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIğI	EKONOMİ BAKANLIğI STK (DÇÜD)	2016 sonu	Başta geri kazanım yatırımları olmak üzere, metal sanayinin çevre konusundaki eksikliklerini gidermeye yönelik yatırımlar öncelikle desteklenecek, ÇED süreci hızlandırılacaktır.
5.4	Kamu koordinasyonunda "Ulusal Odak Projeleri" oluşturulacak ve desteklenecektir.	BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIğI	EKONOMİ BAKANLIğI TÜBİTAK KOSGEB TTGV TOBB OAİB	2016 sonu	Ülkemizin dünya genelinde rekabet üstünlüğü sağlayabileceği düşünölen alanlarda, ilgili tarafların uygun kaynakları harekete geçirilerek, ulusal odak projeleri gerçekleştirilecektir.

8. EKLER

8.1. STRATEJİ BELGESİNİN TEMEL POLİTİKA BELGELERİ İLE İLİŞKİSİ

2009 yılında dünyada gelişen ekonomik koşullar, ekonomide küresel çapta bir daralma yaratmıştır. Küresel ekonomideki belirsizliklerin halen yoğun biçimde yaşandığı, koşulların hızla değiştiği günümüzde Türkiye ekonomisinin yeniden büyüme sürecine girmesini sağlamak ve bu büyümeyi sürdürülebilir kılmak, temel politika belgeleri ile sektör strateji belgelerinin ortak hedefidir.

Türkiye Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı; dünyada ve ülkemizde değişen ekonomik ve sosyal koşullar, Dokuzuncu Kalkınma Planı Stratejisi (2007–2013), Orta Vadeli Program (2011–2013), 2010 Yılı Programı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Stratejik Planı (2010–2014) ve Türkiye Sanayi Stratejisinde yer alan temel ilkeler, vizyonlar dikkate alınarak, yukarıda ifade edilen hedefler doğrultusunda hazırlanmıştır.

8.1.1. Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesinin Dokuzuncu Kalkınma Planı ile İlişkisi

Dokuzuncu Kalkınma Planı, **“İstikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen ve AB’ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye”** vizyonu ve uzun vadeli strateji (2001-2023) çerçevesinde hazırlanmıştır.

Dokuzuncu Kalkınma Planı döneminde ekonomik büyümenin ve sosyal kalkınmanın istikrarlı bir yapıda sürdürülmesi ve plan vizyonunun gerçekleşmesi yolunda aşağıda yer alan stratejik amaçlar, gelişme eksenleri olarak belirlenmiştir:

- Rekabet Gücünün Artırılması
- İstihdamın Artırılması
- Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi
- Bölgesel Gelişimin Sağlanması
- Kamu Hizmetlerinde Kalitenin ve Etkinliğinin Artırılması

Türkiye Demir-çelik ve Demir dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesi;

- 1- Hukuki ve İdari Düzenlemeleri Yapmak
- 2- Üretim Altyapısını Geliştirmek
- 3- Dış Ticarete Aksayan Yönleri Gidermek
- 4- İnsan Kaynaklarını Geliştirmek
- 5- Kapasitelerini Geliştirmek

hedefleriyle, bu eksenlerin gelişmesine yardımcı olarak, Kalkınma Planının belirttiği vizyona ulaşmayı sağlayacaktır.

8.1.2. Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesinin Orta Vadeli Programla İlişkisi

2011-2013 dönemini kapsayan Orta Vadeli Programın amacı, ülkemizin refah seviyesinin artırılması nihai hedefi doğrultusunda, büyümeye istikrar kazandırmak, istihdamı artırmak, kamu dengelerini iyileştirmek ve fiyat istikrarını sağlamaktır. Bu doğrultuda **“Türkiye Demir Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı” Orta Vadeli Program’ın** belirttiği;

- Büyüme ve İstihdam
- Kamu Maliyesi
- Enflasyon
- Ödemeler Dengesi

gibi temel makroekonomik öncelikler dikkate alınarak hazırlanmış olup, Belgede yer alan hedefler, Programda belirtilen politika ve hedefler ışığında ortaya çıkarılmıştır. Programın öngördüğü rekabet gücünün artırılması, istihdamın artırılması, beşeri gelişme ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi ve bölgesel gelişme ve farklılıkların azaltılması gibi gelişme eksenleri Belgenin **“Sektörün Rekabet Gücünün Sürdürülebilirliğinin Sağlanması”** genel amacıyla paralellik taşımaktadır.

8.1.3. Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesinin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Stratejik Plan ile İlişkisi

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı’nda Bakanlığın vizyonu **“Girişimciliğe, yenilikçiliğe ve yüksek katma değerli teknoloji üretimine dayalı ekonomik yapıyla, Avrasya’nın mal ve hizmet üretim üssü haline gelen ve dünyanın en gelişmiş on ülkesi içinde yer alan bir Türkiye’nin oluşumunda öncü olmak”** şeklinde belirlenmiştir. Bu vizyona ulaşmaya yönelik amaçlardan biri de **“Türkiye’nin küresel rekabet edebilirliğinin en üst seviyeye çıkarılmasına ve sanayi ve ticaret alanlarında yapısal dönüşümün sağlanmasına yönelik olarak, ulusal politikalar doğrultusunda, kamu kuruluşları, üniversiteler ve özel sektörle işbirliği içinde politikalar ve strateji oluşturmak, uygulanmasını sağlamak, izlemek ve değerlendirmektir.”** Metal Sanayi Strateji Belgesi bu amaca hizmet ederken, Belgede yer alan hedefler hem Bakanlığımızın hem de Türkiye Sanayi Stratejisinin **“Orta ve yüksek teknoloji ürünlerde Avrasya’nın üretim üssü olmak”** vizyonunun gerçekleşmesine katkıda bulunacaktır.

Hazırlanan bu belge ile 2010 Yılı Programının 58. politika önceliği altında yer alan tedbir 126 ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına verilen, sanayide sektörlerin rekabet gücünün artırılması amacıyla sektörel stratejilerin ve eylem planlarının hazırlanması görevi de yerine getirilmiş olacaktır.

8.1.4. Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesinin Türkiye Sanayi Stratejisi ile İlişkisi

Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi, başta Dokuzuncu Kalınma Planı olmak üzere yapılan çok sayıda çalışmalardan faydalanılarak, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının koordinasyonunda, kamu kurumları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşlarının katılımı ve katkılarıyla, ayrıca Sanayinin Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Daimi Özel İhtisas Komisyonu üyelerinin değerlendirmeleri ve katkıları da alınarak hazırlanmıştır.

Türkiye'nin sanayi vizyonunu belirlemek amacıyla da tüm paydaşların katılımıyla, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının öncülüğünde bir arama konferansı gerçekleştirilmiştir. Bu arama konferansı neticesinde, Türkiye için uygulanacak stratejinin uzun dönemli vizyonu **“Orta ve yüksek teknoloji ürünlerde Avrasya'nın üretim üssü olmak”** olarak belirlenmiştir. Bu uzun dönemli vizyon kapsamında 2011-2014 yıllarını kapsayan Türkiye Sanayi Stratejisi'nin genel amacı, **“Türk Sanayisinin rekabet edebilirliğinin ve verimliliğinin yükseltilerek, dünya ihracatından daha fazla pay alan, ağırlıklı olarak yüksek katma değerli ve ileri teknoloji ürünlerin üretildiği, nitelikli işgücüne sahip ve aynı zamanda çevreye ve topluma duyarlı bir sanayi yapısına dönüşümü hızlandırmak”** olarak belirlenmiştir.

Bu vizyon ve çerçevesindeki hedefler göz önüne alınarak, söz konusu Türkiye Sanayi Strateji Belgesi içerisinde Türkiye'nin önemli sektörlerinden biri olarak belirlenen Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörüne yönelik strateji belgesi hazırlanmıştır.

8.2. KATILIMCI LİSTESİ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
İçişleri Bakanlığı
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Maliye Bakanlığı
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Milli Eğitim Bakanlığı
Kalkınma Bakanlığı
Ekonomi Bakanlığı
Hazine Müsteşarlığı
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
KOSGEB
TÜBİTAK
BDDK
EPDK
TSE
Kamu İhale Kurumu
Türkiye İstatistik Kurumu
TOBB Döküm Meclisi
TOBB Demir Çelik ve Demir Dışı Metaller Meclisi
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
Türkiye İş Kurumu
Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.
İstanbul Maden ve Metaller İhracatçılar Birliği Genel Sekreterliği
Demir Çelik Üreticileri Derneği
Demir Çelik Haddecileri Derneği
Türkiye Döküm Sanayicileri Derneği
Çelik Boru İmalatçıları Derneği
Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği
Sarkuysan Elektrolitik Bakır Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Cengiz Holding A.Ş.